

MAGYAR LAPOK

„Dunaposta”
BUDAPEST
Postafiók

Igazgató és felelősszerkesztő:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R-T.**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Ófelsége beszéde a válaszfelirat átadásánál

Bucurestiből jelentik: Ófelsége II. Károly király pénteken este 6 óra 30 perckor, a királyi palota dísztermében fogadta a kamara és a szenátus küldöttségét, mely átnyújtotta a válaszfelirat szövegét.

A küldöttség előtt Ófelsége nagyobb beszéget tartott. — Azok a meleg szavak, — mondotta Ófelsége, melyeket az új Románia képviselői intéztek hozzám, igen meghatók és azokat a legőszintebben köszönöm. Rendkívüli örömmel állapítom meg, hogy az utóbbi időben kormányom reformjai és tevékenysége méltánylásra talál és az Általamban, valamint tanácsosaim által kifejtett erőfeszítést az állami apparátus újjászervezésére és gyakorlati alapra való helyezésére, kellőképpen értékelik. Az elmúlt év az aggodalmak éve volt, de a nemzet szolidaritása vezetői körül erőt adott ősi jogaink hangoztatására. Románia az évszázados törekvések és áldozatok árán eljutott oda, ahol ma áll és nekünk kötelességünk örködni e mű felett. Nem kívánjuk azt, ami másé, de teljes erőnkkel megvédjük azt, ami a miénk.

Az elmúlt évben kénytelenek voltunk jelentős áldozatokat kérni az ország lakosságától, olyan áldozatokat, amelyeket az ország lakossága méltányolt.

Végül a hadsereg fejlődéséről szólni kijelen-

tette Ófelsége, hogy ha kell, akkor a román hadsereg behozhatja harci erejét és követi elődei példáját, akik vérukkal öntözték a haza földjét.

Akatolikusnaggyűlés első és második napja

Az orvosok, a női misszió, a szociális és neveléstudományi szakosztály külön ülései. Ifjúsági és ünnepi misék a második nap kezdetén. Az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség közgyűlése, a papok missziós értekezlete, a Katolikus Népszövetség közgyűlése szombaton

Csikszereda. Saját tudósítónk telefonjelentése. Tegnap közlésünk kiegészítésül a Csikszeredában és Csiksomlyón folyó katolikus naggyűlés első napjáról még a következőket közölhetjük:

A Katolikus Népszövetség orvosi szakosztálya a késő délutánba nyúló óráig folytatta ülését. Az értekezletnek dr Lestyán Endre prelátus elnöklete alatt lefolyt első részében Márton Áron püspök is beszédet mondott.

— Tizenegy évvel ezelőtt — mondotta — levelet kaptam egy családtól, amelynek feje boldogan üjságotta, hogy jól van és már két gyermekük van. Nem is akarnak többet... Egy alkalommal gyermekáldás elleni mérhetetlen bűnökről beszéltem abban a városban, ahol a fiatal pár lakott. Nemsokára újabb levelet kaptam, amelyben arról értesít a fiatalpár, hogy a hallott beszéd hatása alatt nem korlátozták tovább a gyermekáldást, hanem Istenre bízzák azt. Most hét gyermekük van. Ez adott bizalmat arra, — folytatta a püspök, —

hogy megszólaljak és arra kérelmem a népet, hogy ne ölje meg a keletkező életet, mert ezzel csak magát sorvassza el. Ha rongyosan és talán kevésbé jóllakottan is, de áldás a gyermek a családban és még családziporosság sohasem okozta azt, hogy gyermekek éhenhaltak volna.

Felszólalt Fiedler István püspök is:

— Ha Isten adja a gyermeket, akkor ad egy darab kenyeret is számukra, — mondotta. — Sajnálattal vettem tudomásul több előadó orvos megállapításából, hogy az egyke terjedése bizonyos népfajoknál, a turáni népfajnál is mind általánosabb jelenség kezd lenni. Sajnos, hogy ez Erdélyben is így van, ahol különböző fajú népek élnek egymás mellett. Ne vétkeszenek tovább a szülők a gyermek ellen — folytatta — hanem imádsággal, erős szándékkal tegyenek eleget Isten akaratának: Szaporodjatok, sokasodjatok!

A későbbi orvosszakosztályi értekezleten dr Schmidt Béla marosvásárhelyi orvos tartott

előadást a gyermekvédelmről.

Nagyszerű felkészültséggel tartotta előadását Csiki János dr gyergyószentmiklósi orvos: Az anya egészsége és a gyermekáldás címen. Előadása végén határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé.

Dr Buzás Márton csikszeredai orvos kitűnő előadásban ismertette az iskolába járó gyermekek egészségügyével kapcsolatos mulasztásokat és teendőket.

Az orvosszakosztály gyűlésének berekesztése-képpen indítványok hangzottak el egy népszövetségi katolikus kórház, egy óvoda és több napközi otthon létesítésére. Az előadásokhoz és indítványokhoz Földes Zoltán, dr Göbl Zoltán, dr Hartwig Vilmos, Gállfy Sándor, dr Bolgár Dezső, dr Szabó Zoltán, dr Dudutz Zoltán, dr Roskopf Béla szóltak hozzá. A hozzászólásokat dr Lestyán Endre prelá-tus szavai zárták le. Ezután az orvosok és papok tartottak zártkörű értekezletet. Előadók voltak: dr Drimba József, dr Dudutz Zoltán.

Beszámoló a Női Szociális Misszió munkájáról

Ugyancsak péntek délután tartotta közgyűlését a Katolikus Női Misszió is a főgimnázium kápolnájában. Fiedler István püspök, Drimba József ezredes, megyefőnök és Szász Gerő polgármester jelenlétében.

Borsitzky Ottóné, a Misszió országos elnöknője beszéde után Künnle Ilona titkárnő számolt be a Misszió munkájáról. Hetvenkét új egylet csatlakozott a szervezethez, a tagok 105 esetben szálltak ki a helyszínrre, 29 egyesület foglalkozik a szegények segélyezésével, 19 gyermekgondozással, 11 társadalmi tevékenységgel, 13 vallásos irányítással, 8 pedig a városba került cselédeányok lelki gondozásával. Ezenkívül előadásokat és csecsemőgondozó tanfolyamokat tartott a Misszió. Ezer-huszonkilenc környezettanulmányt végeztek, 3113 esetben nyújtottak átmeneti segélyt, 73 kiállítás és kerti ünnepélyt rendeztek s összesen 1.467.000 lejt fordítottak jótékony célra. Imreh Lászlóné (Szászrégen) indítványozta, hogy tartsanak első segélynyújtási tanfolyamot az anyáknak.

Ezután dr gróf Bethlen Györgyné, aki székely szöttek viseletben jelent meg a közgyűlésen, emelkedett általános taps közepette szólásra.

— Naggyűlésünk a társadalom egyik legfontosabb tényezőjének, a gyermeknek szentelte tárgysorozatát. Szociális szervezeteink már eddig is szép eredményeket mutattak fel a gyermeknevelés terén és munkájuk áldásos volt. Gyermekeink egészségügyi ellenőrzése rendkívül fontos, ezért indítványozom, hogy szervezeteink ahol csak tehetik, rendezkedjenek be csecsemőellenőrzésre. Ezen a téren a katolikus orvosok hathatós segítségére számíthatunk. Létesítsünk a gyermekek szellemi és lelki fejlődésének helyes irányítására minél több napközi otthont és vasárnapi iskolát.

Az indítványokat nagy tetszéssel fogadta a közgyűlés s lelkesen megtapsolta a felszólalót.

Ezután a Misszió tisztikarát választották meg. Elnök: Borsitzky Ottóné (Temesvár), ügyvezető elnök: Veress Marian, titkár: Künnle Ilona, pénztáros: Licker Ilona, elnöki tanácsstagok: Velits Zoltánné, dr Scheitz Vilmosné és Balogh Endréné. A választmány tagjai: Sipos Sándor, Ferencz András plébános, Müller Jenőné, Szim Lidia és Zakariás Flóra missziósnővér.

Pál Elza missziósnővér „A gyermek, mint a nő szociális gondozásának tárgya” tartott előadása után a Szociális Misszió közgyűlése Fiedler István püspök zárószavaival ért véget.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

A családi nevelés válsága.

Mozgalmas felgyülekezés a társadalmi szakosztályba

A nagygyűlés első napjának délelőttjén a különböző irányokból érkező vonatokkal újabb és újabb csoportok érkeztek úgy, hogy a délután, amikor a szociális szakosztály gyűlést tartották, szűknek bizonyult a gimnázium fizikai előadó terme és a nagyszámú érdeklődők közönséget le kellett vezetni a tornacsarnokba. A gyűlést délután négy órakor dr. Rech Géza temesvári apátplébános nyitotta meg, kinek ez a megnyitói egyúttal értékes volt a családi nevelés mai válságáról. Megállapította, hogy a mai társadalom beteg, mert a gyermek gondozására és nevelésére a legtöbb helyen nem fordítanak elég gondot.

A gazdag családoknál a majomszeretet gátolja a rendes gyermeknevelői munkát, az igazi menyország a szegény ember gyermekének szemében mosolyog. A szegénységben azonban eldurvul a gyermek lelke, a tömeglakások és a vallástalan nevelés mind a gyermek szellemi és erkölcsi fejlődésének hátráltatói.

Előadása után határozati javaslatot terjeszt elő. Szükségesnek látja megfelelően szerkesztett falufüzetek kiadását és a vallásoktatás óráinak kellő száma emelését, napközi otthonok létesítését és az úgynevezett családnapi bevezetését a társadalmi életbe. Dr. Rech Géza után György Lajos dr. egyetemi magántanár lép fel az előadó katedrára. „Szülők nevelése” című előadásában Rousseau mondását idézte: „Sok a szülő, de kevés az igazi nevelő.” Egy svájci statisztika szerint a szülőknek száznyolcszor több alkalma van a gyermek nevelésére, mint az iskolának. A gyermeknevelés kérdését 600 ezer erdélyi magyar gyermek érdekében meg kell fontolni. Szülőknek kell nevelni, hogy azok nevelhessék gyermekeiket.

Dr. György Lajos előadása után László Ignác gyergyószentmiklósi esperes: „A család és a nevelés” című tanulmányában arra a következtetésre jut, hogy a szülő önmagán kezdje a nevelést, még a családalapítás előtt. Orbán Domokos dr. székelyudvarhelyi orvos arra mutat rá, hogy sokan hiúságból nem akarnak több gyermeket, mert azt hiszik, a nőket csökkenti az anyaság. Orvosok igazolják pedig, hogy ez a vélemény nem állja meg a helyét.

Az iskola utján való nevelés életkérdése

A pedagógiai szakosztály ülését közvetlenül a szociális szakosztály gyűlése után tartották meg délután hat órai kezdettel ugyancsak a tornateremben. A gyűlésre megérkezett Fiedler István és Márton Áron püspök, nagy éljenzés közben foglaltak helyet az előadók asztalánál. A tornaterem a legnagyobb zsúfoltság dacára is szűknek bizonyult, úgyhogy az udvarra gyülekező hatalmas tömeg a nyitott ajtókon és ablakokon keresztül hallgatta az előadókat.

A gyűlést Márton Áron püspök, díszelnök nyitotta meg. Utána György Lajos „Isten mozgó tabernákulum” címen tart esemény-számbamenő előadást. Előadásában rámutat a gyermek nagy értékére és arra a felelősségre, amellyel a szülők Isten előtt tartoznak a rájuk bízott kincsek gondozásáért. Dr. György Lajos után dr. Baráth Béla emelkedik szólásra:

— A világháborúban bálványok dőltek össze — mondja a „Katolikus iskola világszerte

és nálunk” című előadásában. — A katolikus iskola ma már nem a háborúelőtti defenzívában áll, hanem offenzívába ment át ez az offenzíva azonban építő és senki ellen sem irányul. — Ismertette ezután általában a mai népiskolákat, részletesebben a katolikus iskolákat és ezek keretében erdélyi katolikus iskoláinkat.

Dr. Baráth Béla után Erőss Alfréd dr. tartott előadást a „Katolikus iskola a nevelés szolgálatában” címen. Ismertette az iskola kettős hivatását, amely az oktatásban és nevelésben nyilvánul meg. Az iskola az ifjúságért van. A jövő irányát a szeretetnek kell megszabnia. Ha a gyermek érzi, hogy tanára, tanítója szereti, akkor még a kívánsága is parancs lesz előtte. A szeretet legyen az iskola lelke.

Ezután Márton Áron püspök köszönetet mondott az előadónak és atyai tanáccsal fordult híveikhez. Figyelmeztette a szülőket arra, hogy milyen nagy szerepe van a családi tűzhely alakító hatásának az iskolai fegyelem kérdésében. Nagyon sokat határoz az, hogy a szülők otthon milyen hangon beszélnek a tanárokról és tanítókról. Buzdította őket arra is, hogy ne sajnálják az anyagi áldozatokat gyermekeiktől, illetve azok neveléséért.

A gyűlés után a hatalmas tömeg közösen imádkozta el az Urangyalát.

Krisztus és a gyermek

A XII. katolikus nagygyűlés margójára.

Krisztus, ma fogd kezén a gyermeket

S vezezd a kényelem-meddők elé,

Akik a szent folyamban elrejt

szekért előttd felcölsek.

Mert vannak dűsak, termők és erők,

S tépik a gyermek szent kötelmeit,

Futnak a helytől, hol csak felverik

A csendet esengő gyermekzaj s öröm.

Mondd újra nekik nem játék a gyermek,

Sem csecsebecse, sem nyűg, sem teher,

Sem könnyű kedvtelés, miként köröm

Festése, ondolás s más ezernyi szer,

Nem léha sport, viszony, díjat, szeszély,

Nem torz közöny, s nem múlt szervenvedély,

Kendő-csücsökre himezett monogrammm,

De Isten adta égi, földi programmm...!

Grachusok anyja kiveszett talán?

Nem lesz ékkő a gyermek ezután?

Ami volt a pogányok drága eszmény,

Ne legyen az többé, mivel — keresztény?

Szemed, mely áldó fényekkel teli,

A gyermeket, tudom, hogy kedveli.

De kit szeress, ha nem készűl vetés,

Kopár a termés, nem lesz aratás,

S televény helyett meddő sarat és

Ezer ekével ezer henyé kéz??

Hát kit szeress Uram, ha szent kezűnek

Malasztott osztó árnya nem lebeghet

Fejük felett, kik úgy özönlenének,

Hogy köntösödre csókot híntsenek?

Hogy jöjjenek hozzád, ha — nincsenek...!

Krisztus, ma fogd kezén a gyermeket,

Mert őt ajánljuk fel neked...

P. Jánossy Béla.

A nagygyűlés második napja

Szentbeszéd Krisztusról és a gyermekről. — Márton Áron püspök előadása az egyház nevelésügyi szerepéről

A nagygyűlés második napján, szombaton reggel Pacha Agoston dr. megyéspüspök mondott ünnepi szentmisét és dr. Lőrincz József ditrói plébános „Krisztus és a gyermek” címen prédikált.

A Katolikus Népszövetség szombaton délelőtt 11 órai kezdettel tartotta meg a főgimnázium tornateremben közgyűlését. A közgyűlésre ismét zsúfolásig megtöltötte a termet az érdeklődők hatalmas tömege. Az emelvényen felállított asztal mellett a népszövetség vezetésén kívül Fiedler István, dr. Pacha Agoston és Márton Áron megyéspüspök foglaltak helyet, továbbá Drimba József

alezredes-megyeifőnök és Szász Gerő polgármester, valamint az Egyházmegyei Tanács világi vezetői közül Inezedy Joksmann Ödön és gróf Haller István.

A Népszövetség vezetősége nevében az elnök helyett Bálint József igazgató olvasta föl a megnyitó beszédet. A megnyitó elősorban üdvözölte a megjelent világi előkelőségeket, a kormány küldöttét, biztosítva a kormányt arról, hogy az Erdélyi Római Katolikus Népszövetség mindig híven követte, s ezután is híven fogja követni azt a krisztusi irányelvet, hogy megadja a császárnak, ami a császáré és Istené, ami az Istené. A megnyitó után a megjelent főpásztorokat köszöntötte.

A forróégyévi betegségek kezelésében, különösen napszúrásnál, bélhurutnál és vérhasnál, valamint olyan gyomor-, máj- és lépba-joknál, amelyek malária kíséretében lépnek fel, a természetes „Ferenc József” keserűvíz szerfölött értékes hatást fejt ki. Kérdezze meg orvosát.

Külön kiemelte, hogy püspöki magas méltóságában ezuttal először üdvözölhetik a legfiatalabb püspököt, Márton Áront. Megemlékezett ezután az év két nagy halottjáról: Vorbuchner Adolf megyéspüspökről és Pásziny Bonaventura minorita rendfőnökről.

Ezek után a katolikus nagygyűlés vezérgondolatára: Krisztus és a gyermek eszméje lelki öszszefogása, valamint arra a munkára hívta fel a hallgatóság figyelmét, amit az Actio Catolica ezzel az elvvel kapcsolatban célul tűzött elé.

A közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésével Dzsida Aladárt bízták meg, míg a jegyzőkönyv hitelesítésére dr. Markovics Manót és dr. Bartha Ignácot kérték fel.

Ezután Bálint József igazgató maga hívta fel a hallgatóság figyelmét arra a három szemléltető ábrára, amely a gyülesterem falán állott. A táblázatok a községekben több év alatt fölvevett statisztikai adatok alapján készültek s azt tüntetik föl, hogy a házasságkötések és születések számában milyen csökkenés állott elő, illetve a gyermekhalandóság tekintetében milyen a helyzet.

Az igazgató jelentése beszámolóval adott az Erdélyi Katolikus Népszövetség évi működéséről. A Népszövetségben 290 a helyi tagozatok száma. A tagok létszáma 23 ezer 650. A tag-szaporulat 900. A tagozatok keretében működött 76 városi és falusi legényegylet, 38 énekkar, 12 zenekar, 2 olvasóköri, két napközi otthon, valamint két szegénygondozó. A tagozatok működését a gyülekezési szabadság korlátozása sokfelé csökkentette és megbénította, azonban ennek ellenére a 17 év óta működő Népszövetség szép sikereket mutathat fel. Bálint József igazgató ez év júniusáig 21 plébániát keresett fel és mindenütt zsúfolt templomok fogadták. A Népszövetség ezenkívül 22 ezer példányban bocsájtotta ki családi naptárát. Ismertette ezután az „Erdélyi Iskola” című folyóirat kiváló szerepét. A nép ügyét szolgáló falufüzetekből eddig három szám jelent meg tízezer példányban.

A jelentés ezután arról szólott, hogy az erdélyi katolikusok közül és a Népszövetség tagjai közül milyen sokan és milyen lelkesen vettek részt a múlt évi eucharisztikus világkongresszuson. A résztvevők száma 7500 volt.

A Népszövetség központja 6 rendes gyűlést és egy rendkívüli közgyűlést tartott.

Az igazgatói és pénztári jelentések után Márton Áron püspök az „Egyház és a nevelés” tételéről tartott nagy ünnepléssel fogadott előadást. Az előadás alapeszméje az volt, hogy az egyháznak Istentől adott küldetése van a nevelésre. A nevelés terén az egyház, az állam és a család összhangzóan kiegészíthetik egymás munkáját, s mindenesetre legmagasabb érdek, hogy ezt az összhangot ne zavarja az egyház nevelő munkájának a megakadályozása.

A további előadásban dr. Bartha Ignác országgyűlési képviselő az „Állam és a nevelés” tételéről szólott. A harmadik tételnél kitézett előadást, a „Népi kultúra és gyermekáldás” című dr. Nagy András a vasárnapi diszgyűlésen fogja elmondani.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barfüia 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

Súlyosan megbetegedett Schuschnigg volt osztrák kancellár. Párizsból jelentik: A francia fővárosban olyan hírek terjedtek el, hogy Schuschnigg volt osztrák kancellár súlyos beteg. Szív-rohamot kapott, állapotja aggasztó.

Angol híradás szerint Hitler kancellár Danzigba látogat

**Elcsillapodott a Danzig miatti izgalom,
csak a lengyelek gyanakszanak**

Londonból jelentik: A péntek esti lapok Berlinből keltezték jelentéseket közölnék, amelyek szerint Hitler német birodalmi vezér és kancellár július 20 és 30-ika között Danzigba látogat el. A lapok nem jelölik meg a forrást, ahonnan a hírt szerezték s így fenntartással kell azt fogadni. Valamennyi lap véleménye megegyezik abban, hogy a danzigi eseményekben nem várható újabb fordulat.

**Lengyelország tárgyalásba kezd
Németországgal**

Varsóból jelentik: Mértékadó lengyel körökben még péntek este is hangzottak az az értesülést, hogy Danzigban igenis észlelhetők bizonyos olyan jelenségek, melyek kihívják a lengyel kormány gyanakvását. Lengyelország azonban figyelemmel kíséri az eseményeket és minden kísérletre azonnal reagál.

Párizsból jelentik: A *Paris Soir* péntek esti második kiadása azt a hírt közli, hogy a lengyel kormány tárgyalást akar kezdeni Németországgal. Varsó már kész tervet is dolgozott ki a tárgyalások megindítására. A varsói francia nagykövetség csütörtök óta Párizsban tárgyal, hogy a tervet ismertesse és kikérje a külügyminisztérium véleményét.

Mussolini és Hitler találkozása

Budapestről jelentik: Az „Esti Ujság” legújabb sáma római jelentés alapján azt közli, hogy *Mussolini* olasz miniszterelnök a legközelebbi napokban Bolsanóba utazik. Olasz politikai körök úgy tudják, hogy a Duce Bolsanóban találkozik Hitler német kancellárral. Az „Esti Ujság” hírére olasz részről sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták.

Oriási összegű forgalmi adó birságjegyzőkönyveket vettek fel a kolozsvári pénzügyigazgatóság közvegei

Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári konfekció-kereskedők egyöntetűen fizetik az általuk szállított öltönyök és kabátok után járó forgalmi adót. A pénzügyigazgatóság közvegei megállapították, hogy ezeknek a forgalmi adóknak a kiszámítási alapja téves. A konfekció-kereskedők, akik saját műhelyükön kívül is dolgoztatnak, a forgalmi adót úgy számítják ki, hogy számításba vették a kiadott anyag- és a bélést-áru beszerzési árát, valamint a munkadíjat és ezután fizették a forgalmi adót. A pénzügyigazgatóság közvegei a forgalmi adó helyes kiszámítási kulcsát úgy állapították meg, hogy a forgalmi adót az eladási ár után kell kiszámítani és fizetni, ezért mindazon konfekció-kereskedőknél, akik nem csak saját műhellyel rendelkeznek, büntető jegyzőkönyvet vettek fel és terjesztették jóváhagyás végett felettes hatóságaihoz. Így többek között az egyik Unirii-téri konfekciókereskedőnél 961 ezer leire szóló birságjegyzőkönyvet vettek fel és öt évre visszamenőlegesen ugyanennyel a kereskedőnél 260 ezer leies jegyzőkönyvet vettek fel, az öt évre visszamenőlegesen, szerintük, tévesen kiszámított forgalmi adó kisebb összegben való befizetéséért. A Regele Ferdinánd-úton lévő másik konfekciókereskedőnél pedig 390 ezer leies birságot vetettek ki. A kolozsvári konfekciókereskedők most egyöntetű fellépésre készülnek a hatalmas birságoló jegyzőkönyvek megsemmisítése érdekében.

Tulfütött érdeklődés Chamberlain szombatesti beszéde iránt

Halifax beszédét 1914 óta a legsúlyosabb beszédnek mondják az angol lapok. — Franciaországban azt várják, hogy az angol állásfoglalás meghozza a szovjettel való egyezményt

Londonból jelentik: Az angol sajtó egyértelműen megállapítja, hogy Halifax beszéde 1914 óta a legkomolyabb és a legsúlyosabb beszéd. Az angol külügyminiszter határozott szavaival pontot tett a régi chamberlaini korszakra. A lapok azt írják, hogy Halifax erélyes állásfoglalása máris cselekvés. Beszéde pártkülönbség nélkül nagy visszhangot és meglepetést keltett Angliában. Halifax beszéde után most tulfütött érdeklődéssel tekintenek Cham-

berlain miniszterelnök szombati beszéde elé. Általános vélemény szerint a miniszterelnök beszéde ugyanolyan erélyes és határozott lesz.

Párizsból jelentik: Francia politikai körökben bíznak abban, hogy Halifax beszéde elhatározólag hatott mértékadó szovjetkörökre is és annak a reményüknek adnak kifejezést, hogy a szombati nap meghozza a régvárt döntést a háromhatalmi egyezmény létrehozására.

Negyedmillió ujoncot hívtak be július 15-re Angliában

Londonból jelentik: Az angol hadügyminisztérium pénteken délután kezdte meg annak a negyedmillió fiatalembernek szóló katonai behívó kézbesítését, akik július 15-től hathónapos katonai kiképzésben részesülnek.

gyedfélszázalékos kamatozással. Az aláírásokat nem korlátozzák. Minden jegyzést figyelembe vesznek.

A szovjet hadihajók a svéd partok mentén

Stockholmból jelentik: Néhány nap óta a svéd partok mentén számos szovjet hadihajót figyeltek meg. A hadihajók a part közelében gyakorlatoztak. A svéd kormány utasította a hatóságokat, hogy kísérik figyelemmel a szovjet hadihajók gyakorlatozásait és tegyenek jelentést mozdulataikról.

Nemzetvédelmi célu kincstári jegyek kibocsátása Franciaországban

Párizsból jelentik: A hivatalos lap szombati reggeli száma rendelkezést közöl, amelynek értelmében a nemzetvédelmi pénztár kétéves fegyverkezési kincstárjegyeket bocsájt ki ne-

Bonnet francia külügyminiszter és Suad Davaz párizsi török követ aláírja a török-francia kölcsönös segélynyújtási egyezményt.

Ma tartja alakulóülését a Magyar Népközösség biharmegyei és nagyváradai szervezőbizottsága

A biharmegyei és nagyváradai magyarság életében forduló pontot jelent ez az ülés, amely ma, vasárnap délelőtt lesz Nagyváradon a Duca-utca 9. szám alatt. Ezalkalommal a Romániai Magyar Népközösség megyei és városi tagozatának szervező bizottsága tartja ülését,

melyre a Népközösség központja részéről gróf Teleki Ádám orsz. képviselő érkezik Nagyváradra. Az alakuló ülés délelőtt 11 órakor lesz. Majd délután 4 órakor az iparos szakosztály alakul meg. Ez alkalommal gróf Teleki Ádám iparos kérdésekről tart előadást.

Évszázadok óta az első papszentelés a csíksomlyói kegytemplomban

— Kiküldött munkatársunk helyszíni jelentése. —

Csíksomlyó, június hó.

Csütörtökön, Péter és Pál napján, ünnepi díszbe öltözködött a csíksomlyói hétszázéves kegytemplom. Egő piros szövettel vonták be a hatalmas fehér oltároszlopokat és pompás virágokkal, székelyes kézimunkával, nyírfágakkal ékesítették fel nemcsak a főoltárt, a Mária-szobrot, hanem a kegytemplom mind a tizenyolc oltárát. Valóban ünnepe volt Csíksomlyónak nemcsak azért, mert a község védőszentje Péter és Pál, aztán meg itt tartják a katolikus nagygyűlés egyik munkanapját, hanem azért is, mert Márton Áron erdélyi püspök ezen a híres kegyhelyen szentelte pappá azt a tizenkét végzett teológust, akik sokévi tanulással, előkészülettel és elhivatottsággal jogot szereztek arra, hogy az Ur felelt katonái és népünknek vallási vezetők legyenek.

Márton Áron püspök pontban 9 órakor érkezett gépkocsin a kegytemplomhoz. A bejáratnál harangzúgás között P. Szöcs Dénes házfőnök és mintegy ötven tagú díszes papi kíséret fogadta a teljes főpapi díszbe öltözött püspököt. A templomot zsufolásig megtöltött mintegy négyezer hívőnek ragyogott az arca, amint szeretett főpásztorát meglátta. A ferences kispapok énekkara az „Ecce sacerdos magnus...” kezdetű himnuszt énekelte.

A szentélyben, az oltár jobb oldalán foglaltak helyet a felszentelendő kispapok, akik közül hat ferences, egy minorita és öt világi papnövendék volt. A kispapokon hosszú fehér miseing, úgynevezett „alba” volt. Vállukon balról jobbra tűzpiros stola, karjukon piros miseruha, kezükben pedig kis fehér gyolcskendő. Mindnyájuk előtt misekönyv. A főoltár bal oldalán a felszentelendő kispapok szülői, hozzátartozói részére volt hely fenntartva.

A főpapi szentmise keretében történt meg a papszentelés, melyet évszázadok óta nem végeztek ezen a helyen. A papszentelés mélyseges értelmű szertartással ment végbe. Evangélium előtt P. Szöcs Dénes házfőnök, aki az archidiaconus szerepét töltötte be, következő szavakkal hívta oltár elé a felszentelendőket:

— Lépjenek elő a papirendbe felszentelendők. Bándi Árpád, Baricz Béla, Balázs Gergely, Lónay Ödön, Buszek László, Mikó Gábor, Fr. Disz Bellarmin, Fr. Dengl Miklós, Fr. Papp Asztrik, Fr. Bodossi Marian, Fr. Harisch Placid, Fr. Szász Ince.

A szólásra mindenik kispap jelen vagyok-kal állott két sorba az oltár elé.

Erre a püspök felszólította a papságot s a népet, hogy ha van valami kifogásuk a felszentelendők ellen, mondják meg nyíltan. Azután a felszentelendőkhez intézett hosszabb intelmet. Szólt az áldozópap méltóságáról. Tisztje: a misézés, áldás, vezetés, prédikálás, szentségek kiszolgáltatása. Megemlékezett a papban megkívánható tulajdonságokról s erényekről: tudományban és tettekben érettek és derekasak legyenek. Szentek, erényesek, példások, épületesek.

A püspöki szózat elhangzása után a papjelöltek két sorban, egész testük hosszában leborultak az oltár előtt. Ezután az archidiaconus vezetésével a papság háromszoros kéréssel já-

rult a térdelve imádkozó főpásztorhoz.

— Ezeket a választottakat megáldani és felszentelni méltóztatással!

A felszentelendők kettésével a püspök elé járultak. A püspök kézrátétellel illette mindenkinek a fejét s a Szentlélekhez fohászzkodott a papi hatalom malasztjának megadásáért. Aztán felövezte őket a miseáldozatra jogosító papi öltönyökkel s átadta nekik az áldozó kelyhet és az otyyartató tányérkát következő szavakkal:

— Vedd a hatalmat, hogy áldozatot mutathass be Istennek, miséket mondhas mind élőkért, mind holtakért az Ur nevében.

Ezután a püspök folytatta a szentmisét az evangélium éneklésével s evangélium után megkezdődött az új papok együttmisézése a püspökkel. Az együttmisézés áldás békecsókjával befejeződött a mély jelentőségű szertartás, melynek értelmét P. Benedek Fidéi vikárius ismertette a szószékről a néppel.

Felszentelés után Márton Áron püspököt és az új áldozópapokat P. Szöcs Dénes házfőnök látta ebédre vendégül.

Albert István

Az arobórt elcsúfító számos tisztátalanság, mint gyulladáscs pirosságok, pörseések és pat-tanások, amelyek elégtelen bélműködés és eméztési zavarok következtében támadnak, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatát által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltűnnek. Kérdezze a meg orvosát.

Pályázati hirdetmény

A Székely Nemzeti Múzeum Igazgató-választmánya, mint a Háromszékmegei Székely Tanalap kezelője, pályázatot hirdet az 1939—40. évben kiosztásra kerülő tanulmányi segélyekre.

A pályázaton az alapítóokirat értelmében csupán csak háromszékmegei reászoruló közép- és szakiskolák, valamint háromszékmegei illetőségű, szegénysorsú, jóelömenetű közép- és főiskolás *fiú-tanulók* vehetnek részt. Éppen ezért felhívjuk a fentebb megjelölt tanintézeteket és fiú-növendéket, hogy kérésüket a Székely Nemzeti Múzeum Ügyvezető-tanácsához intézve, Sf. Gheorghe, Jud. Treiscaune, Muzeul National Săeuesc címre legkésőbb f. évi július hó 31-ig juttassák el.

I. Az iskolák kérésükben jelölik meg az intézet fenntartó hatóságát, továbbá közölik költségvetésük főbb adatait.

II. A tanulók kérésükhöz csatolják az illetékes lelkész által kiállított következő bizonyítványokat: a) a keresztlevelet, b) családi értesítőt, c) a pályázó családjának anyagi s erkölcsi helyzetét tanúsító bizonyítványát. Végül a pályázónak iskolai előmeneteléről szóló értesítőjét.

A segélyezésben részesült fiú-növendékek ezen kívül kötelesek minden évharmadban az illetékes iskola igazgatósága által kiállított olyan bizonyítványt is beterjeszteni a Székely Nemzeti Múzeum ügyvezető-tanácsához, amely a tanuló erkölcsi és tanulmányi állapotáról részletes tájékoztatást nyújt.

Mindazokat a folyamodókat pedig, akik részére segélyt állapít meg az Ügyvezető-tanács, f. évi szeptember hó 15-ig levél útján értesíteni fogja.

Székely Nemzeti Múzeum
Igazgató-választmánya.

MIT TCSINÁLSZ OTT?..

— Terveket szövök
— Az enyém kész:

AZ ÁLLAMI SORSJÁTEK TERVE

Ha azt követed, MILLIOMOS lehets rövid időn belül. Egy sorsjegy az

AURORA

elárusító helyeitől megszabadít gondjaidtól és... a megvalósítatlan tervektől.

A 20. sorsjáték huzásaira, amelyek július 15.-én, augusztus 15.-én, szeptember 15.-én és október 15.-én lesznek, vásároljon sorsjegyeket az AURORA ELÁRUSÍTÓ HELYEITŐL

A NYEREMÉNYEKET a nyerteseknek minden adólevonás nélkül fizetik ki. A MILLIÓ MILLIÓ!

AURORA

ELÁRUSÍTÓ HELYEI

Helyi cím: **BANCA UNION Oradea, Bul. Regele Ferdinand 1.**

Kormányválság Hollandiában

Funk német gazdaságügyi miniszter a jövő héten Hollandiába látogat

Hágából jelentik: A Reuter-ügynökség jelentése szerint Colijn holland miniszterelnök pénteken reggel hosszas kihallgatáson jelent meg Julia holland királynőnél. Colijn benyújtotta a kormány lemondását.

Itt említjük meg, hogy Funk német gazdaságügyi miniszter a jövő hét folyamán Hollandiába látogat el. A német miniszter a holland-német árucseré ügyében új megegyezést akar kötni Hollandiával.

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Paál Arpád helyszíni jelentése:

EGY VASÁRNAP JÓZSEFFALVÁN

.Negyedik közlemény.*

Józseffalva keleti határszöglete már egyuttal a régi Moldva határvonalába esik. A falutól északra a legközelebbi város Szucsava, délkeletre pedig, már Moldva területén: Falticseni. Ez utóbbi környékén a józseffalvi római katolikus plébániának német és lengyel nyelvű szövegű plébániák vannak. A józseffalvi papnak minden harmadik, negyedik vasárnap oda kell mennie misemondásra, igehirdetésre, gyóntatásra. Azon a vasárnapon is úgy történt, amelyikről írni akarok. A pap egy idegen szekeressel a kora reggeli órákban elutazott a faluból. A maga kocsija elégett, s lovait is a tűzvész után eladta, mert gazdasági épületei mind elhamvadtak és csak a két tehene számára tudott egy félszett összeeszelni. Aztán a lovak ára kellett arra is, hogy Szucsaváról egy szekér-rakomány kenyeret hoztak, s fehérlisztet is, kukoricalisztet is, amit meg kellett fizetni. Kellott a pénz hirtelenében.

Hát így Kálmán pap idegen szekeressel utazott a Falticseni környékbeli filiákra. Vitte magával a német és a lengyel szövegű evangéliumot, s a lengyel gyóntató könyvet. Németül és lengyelül is jól megtanult az Ur szolgálatában. De lengyelül bizony sok nehézség között. Szeretik a német és lengyel hívei is, nagyon ragaszkodnak hozzá. Most, a józseffalvi tűzvész óta nem volt még közöttük, hát erre a vasárnapra már szekeret küldöttek utána. Így Józseffalva ezen a vasárnapon délelőttön pap nélkül maradt.

A falubeli román ortodoxoknak se volt ott a papjuk. Nekik a kis templomuk is teljesen földig leégett; s a templomocska mellett haranglábon állott két harangjuk is cseppfolyásra olvadt és elvegyült a hamuval. A községbeli románok papja különben a 4 kilométernyire levő szomszédos Draguiești nevű faluban lakik: onnan a tűzvész óta csak kétszer járt át Józseffalvára, két temetésre. Ezekhez a temetésekhöz a magyar templom tornyából húzták meg testvéri jószívúsággal a harangokat.

Vasárnapi templomozás pap nélkül

Tehát Józseffalva azon a vasárnapi délelőttön pap nélkül maradt. De azért mégis volt ünnepi templomozás. A magyar templom hívei csak összegyűltek éppen olyan teljes sokaságban, mint mikor ünnepi nagy mise szokott lenni. Mind tudták, mert az előző esti vecsernyén papjuk kihirdette nekik, hogy csak délután tud majd ismét visszaérkezni köztük. Ők azért délelőtt is összegyűltek a templomban. Jöttek csoportosan, először az iskolás fiúk, aztán az iskolás leánykák, s nyomukban az ifjú hajadonok, majd az ifjú legények. A növendék gyermekek a szentélyhez legközelebb, a két oldalaltár előtt állva sorakoztak föl: jobboldalon a fiúk, balról a leányok. A nagyobb ifjak már az első padokban helyezkedtek el; jobbról a legények, balról a hajadonok. Aztán következett a férfiak és asszonyok bevonulása; ők a hátsó padokban ültek le jobbról, illetve balról. Mögöttük a kórus alatti részen már állva helyezkedett el a felnőttek többi sokasága.

Az asszonyok és a férfiak csoportjában szinte

* Korábbi közlemények a Magyar Lapok 1939. június 25., 28. és 29-iki számaiban.

mindenkinek a karján, vagy melléje húzódva ott van egy-egy kisebb, óvodás koru gyermek. Még ez sem elég. A templomhajó és a templomajtó közötti részen, ahol a toronyból lelőgnak a harangkötelek, s ahol a szenteltvíz-tartók állnak, oda gyülekeztek a fiatal anyák a csecsemőkkel és egy éven alóliakkal. Ez az ő választott helyük, mert a csöppségek sírni és zajongani is szoktak; hát hogy ne zavarják a beiseő sokaságot, ha ki kell vinni őket, azért állnak velük az anyák a templomajtó közelében. De ezeknek a kicsiknek a ügyöge, egymásra ismerő és egymással ismerkedő örömködése, ez a baba-feleselgetés igazán nem zavar semmiféle templomi együttlétet. Mikor a pap itthon van is, megessett már, hogy beleszólt a csöppségek zsvajja a prédikációjába. A pap megnyugtatta a csittitgató anyákat:

— Hagyjátok, hadd beszéljenek. Az ő beszédük a legszebb prédikáció.

A mostani papnélküli vasárnap délelőttön is ott voltak a kicsik, s velük teljes volt a gyülekezet. Megszólt az orgona, s ének zengett föl az egész hívősegerből. Már írtam, hogy milyen szépen tudnak ott énekelni. A mostani énekük azért is meghatározó volt, mert valami 16-ik századbeli ősi dallamra emlékeztetett. Aztán hálaadó közös imádság következett, mindenki mondotta, mintha valami óriási szavalo kórus lett volna. De mégis több volt a szavalo kórusnál, valami a tengerzajlásból, mikor az a reáömlő vasárnapi napsugárzónál ölelkezik. Ismét egy régi ének következett, Máriához könyörgő vallásos ének, de a XVIII. századeleji busongó magyar népdalok tárogatós melódiájára emlékeztetően. Mindenki énekelte. Később hallottam, hogy nagyapai örökség ez az ének,

Gyülekezés a tiszta vizü források körül. Kivétel az égett diófából

Templomozás után déli egy óráig a lelkes lak udvarára gyülekezett a közönség. A szomszéd telek gazdájától, Péter János uramtól hallottam, hogy így szokott ez lenni máskor is. Itt van a legjobb vizü kut, ami jó üdítéssel szolgál, s körülötte igen alkalmas térség is van az egymással való beszélgetésre. Papjuk barátságos, velük élő lelke is nagy vonzó erő, az is tiszta vizü forrás nekik. Az asszonyok is ott csoportoznak, a gyermekek is ott elevenkednek. Színes, mozgalmos kép, ahogy itt ez a vasárnap déli találkozó lefolyik a tiszta vizü kuforrások körül. Kocsma nincs is, nem is volt a faluban, s a szeszital nincs benne a józseffalviak életrendjében. Talán ez is az oka, hogy olyan egészségesek és szépek a gyermekek, s olyan egyenletes összetartású, hangos szó nélküli a családi élet.

Péter János uram elvezet a lelkes lak fölperzselődött kertjén át a kert végében folydogáló felső kis patakhoz is, amiből itt tavat gyűjtöttek, s közből egy kis szigetlet formáltak. A tűzvész előtti időben itt csónak is volt, ami jó szórakozásra szolgált a fiataloknak. Télen pedig a tó jege folyt a koresolyázás. Az volt a téli vasárnapok legmozgalmasabb külső mulatsága. A tó patakja mellett szép füzes húzódik el; megbecsült faesport, valami kis darab az erdők hangul. tábl. itt, ahol úgy nincs erdő.

s a nagyapák is az ő apjuktól, nagyapjuktól tanulták. Beletartozik a vasárnap megünneplésének szent hagyományába. Könyvben meg nem található, csak úgy száll nemzedékről-nemzedékre, elődök lelkéből utódok lelkébe.

„Ki halottaiból föltámadott“

Meghatottan néztem körül a templom egyik hátsó szögletéből. Tiszta fehér ing ragyogott minden férfin, legtöbbször zsinóros fekete mellény, amelyiknek a nyakán vitézkötéses díszítések voltak. Kopott a zsinórozás mindeniken, de szép mintájuk a belőle varrott cirádák. Az egész ruhaviselet a férfiakon nagyon hasonlít a kolozsvári hótáti férfiak fekete ünneplőjéhez. Az asszonyok ruhaviselete pedig feltűnően a cséki székely népviseletre emlékeztet. Egyébként a vasárnapi gyülekezésben az asszonyoknak is ragyogó fehér volt az ingválluk, ünnepi mellényke volt mindeniken, s csak lábbelije nem volt igen soknak. A nagyobb gyermekek is tiszta arcuk, szép fehér ingüek, gondosan fésült hajuk. Több kislánynak virág is van a kezében. Nagy ritkaság ez most Józseffalván, mert a házak előtti virágos kertek is elégték. Rózsák, liliumok, georginák, muskátlik, illatos rozmaringbokrok, — minden.

A templom kórusában az előimádkozó az ugynevezett „dicsőséges olvasó“ mondásába kezdett, mely a Jézus halála utáni fölemelő események emlékeztetőt idézi. A föltámadást, a mennybe mentelt, a Szentlélek elküldését, az Istenanya mennybe emelését és mennyben való megkoronázását. Az élet küzdelmeinek, a letöréseknél, a halálos összeomlásoknak a megvigasztalása ez, ahogyan ismételve elmondják az emlékezés egyes titkait. Zengi az egész templom, s közben egy-egy emlékező titok tízszeres ismétlése után fölhangszen az ének is, hogy további változatba lendítse a szavak mormoló patkaszását. Amde az egész hosszú imasor fölött meghatározó az első emlékező titok refrénje; ennek a hangulata zsong a templom levegőjében. A refrén ezeket a szavakat ismétli: „Ki halottaiból föltámadott“. A megszenvedett templomi sereg szavából kicsendül a hit, hogy megvan, meglesz az ő föltámadása is.

A kertekben, az udvarokon, s az utca felől a házak előtt szép gyümölcsfák nőttek. Különösen sok volt a diófa, s mindenütt egy-egy terebélyes eperfa. A kertben cseresznyefák, körték, korai almák, s mindenütt egypár szilvafa. Ezek mind elégték, s csak az eperfák mutatnak hajlandóságot, hogy újból kizöldüljenek. Különösen fájdalmas a veszteség a sok diófa elpusztulása miatt. Harminc-nyolcvan éves ültetés volt mindenik. Most a tűzvész után a terjedelmesebb törzsű égett diófákból indult meg a falu első kivitele. A szomszéd német falvakból vállalkozók jelentek meg, akik megvették az épebben maradt törzseket, hogy deszkát faragtassanak belőlük. Fele deszkamennyiség talán visszakerül még a faluba, hogy a gazdák az új építkezésnél butor készítésére használtassák. A diófák így még haláluk után is visszahozhatják a régi élet emlékeit az új életbe.

Háládatosság és szelid büszkeségű tartózkodás

A vasárnapi sokadozásokban úgy benn a templomban, mint a lelkesi udvarban mosolygó feltűnést keltett, hogy karonülő és tipegő kicsikék mind frissen varrott, újonnan kötött kis réklükben és szoknyákban voltak. Az erdélyi Katolikus Növetség küldötte a kisruhákat a józseffalvi

anyáknak. És a Nőszövetség küldötteiként két missziós nővér fáradozott az elmúlt hétköznapokban, hogy a családok egyéb ruhaszükségeit is számbavegye, s a küldött kísérőket is testhezállóra alakítsa. Körüljárták a menedékszállásra került összes családokat, s valóságos társadalomrajzot készítettek mindenkinek a helyzetéről. Egyik kedves nővér a ruhaszakértő volt, a másik közegészségügyi tanfolyamot végzett első segítségnyújtó a testi bajokban. Sok volt a kisebb-nagyobb égési seb, amit ki kellett tisztítani és gyógyító kötésekkel ellátni. Különösen sok volt a szemek gyuladása a nagy tűz pörzsölő hevéből; erre is hoztak gyógykezelő szemcsöppeket. A ruhás nővér mindig célnát, varróeszközöket, s szövetyanyagokat osztott ki és segített minden családban a szabásnál és varrásnál, hogy különösen a kicsik ruházatát hozza rendbe. Mert hiszen a kicsiknek csak az egy felvevő ruhájuk maradt meg, holott azt változtatni kell napjában többször is, hogy megőrizze a gyermek egészségét.

Lehetne sokat írni erről, de nem szabad. A kedves nővérek nem veszik jó néven, hogy irtalmassági cselekedetükről szó essék a nyilvánosság előtt. Magukra nézve életszabálynak tartják, hogy a jótékonyágtól messzi kell tartóztatni még a látszatát is annak, amit hiúságnak és kérkedésnek lehetne félreérteni. A kedves nővérek csak névtelenül akarnak maradni jótévesükben. De Józseffalva vasárnapjáról szólva, a falu együttesében mégis meglátszik az irántuk való hála és szerető rajongás, s ezt a falu lelke jellemzésére mégis meg kellett említenem. Lehetetlen említetlenül hagyonom, ahogy az asszonyok, a gyermekek örömködvé a nővérek köré sereglenek, s megmutatják nekik, hogy mit végeztek a nekik előírt családvédő munkából. Megmutatják a ruhavarrások sikerét, a sebek gyógyulását, a szemek fényének a kitisztulását, s kérnek új tanácsot, újabb gyógyító irt, vagy új tennivalókat.

Jönnek a komoly szavú gazdák is hozzájuk. Hiszen még sebesült állapotok gyógyítására is kaptak tőlük segítséget. Aztán az elégett lábbelik és egyéb ruha nemük pótlása dolgában is szavuk van, de nem igénylő és sürgető, hanem inkább olyan, ami szelid büszkeséggel elhárítani akarja a kínálkozó segítséget. Azt mondják ezek a szerény, komoly szavú emberek: „Isten fizesse meg, amit értünk tettek és tesznek. Nagy inségbe jutottunk és talán az egész életünk eddigi fáradozása mind kárba veszett, de ezt mégis nekünk kell elviselni. Minden jótétemény, amit az erdélyi testvérek nekünk adnak, bizony pénzbe kerül, s mi úgy szeretnők, hogy ha mégse terhelnök őket minden bajunkkal. Csak arra tessék gondolni, hogy annyit kapjunk segítségül, amiből födelet huzhatunk ma-

gunk fölé. Aztán bizzanak az erdélyi jó testvérek bennünk, hogy a többit majd kikeressük mi a magunk munkájával”.

Csakugyan érdekes az a halk előkelőség, ahogyan ez a nép viseli a ráhullott csapást. Mikor a házak összeirásai voltak, s az első segélynyújtások átvételére összehívták a kárvallottakat, nem tolongott és nem előzködött ott senki. Szinte ünnepi esőndben várt mindenki a sorára Szemérmesen és könnyes szemekkel vették át a szükségadományokat, s elcsukló szóval hangzott fel egymás után a köszönet: „Isten fizesse!” De történt az is, hogy egyik éppen maradt háztájon étkezésre hívták azt a teljesen tönkrement családot, amelyiknek még a tehenei is elégték, s így tejük se volt a táplálkozásra. A meghívott család feje mentegőzve hártotta el a kínálkozást:

— Köszönjük, nekünk is van...

Ilyen a néperköles ott Józseffalván, hol azon a vasárnapon a komoly szavú gazdák olyan szépen elmondották, hogy ők vállalják az élet helyreállítását küzdelmével, csak az otthon kezdő építése, az első födel a nagy gond nekik. Késő délután visszaérkezett a pap a német és lengyel filiákról. Érkezésekor már összegyűlt ismét a falu a lelkesi lak udvarára és a templom elé. Beharangoztak a templomba. A pap evangéliumot olvasott és beszédet mondott arról a szentírás helyről, mely arról szól, hogy Jézus hogyan elégi-

Vasárnap este és hétfő reggel

Aztán a vecsernye után ismét odagyűlt a nép a lelkeslak köré. A pap kinyitotta nekik az írószobáját is. Rádiókészülék állott ottan, mibe öntöltésű elemek adták a villamos áramot. Megszólt a készlék, muzsikát hozott, éneket, népszínmű előadást. Az emberek hallgatták a nyitott ablak alatt és benn a szobában. Egy-egy kedves, jóleső fordulatnál a hallgatók mosolygó intéssel néztek egymásra. Legtöbbjén kopott ruha volt és meztelb állott a többi között. Akik benn voltak a szobában, azokat szives szóval leültette a pap mindenüvé. Csak két szék volt a szobában és egy diván. Az íróasztalt is felkínálta nekik lelkiatyjuk, s ő maga a padlóra telepedett török ülésbe. Biztatta a többit is, hogy mellé üljenek. Így mult el a vacsora ideje...

Este 11 órákor megérkezett Istensegítés faluból az otániak papja, Elekes Dénes. Szekérs indult az ő 40 kilométerre levő községéből, de csak a szomszéd faluig jutott a szekérral. Onnan gyalog jött tovább, azért érkezett olyan későn. De jött, hogy az egyházi szolgálatban segítsen, s a józseffalvi pap a jövő héten elmelessen a megyei

Mióta egymásután kétszer nálunk nyerték a

6.000.000 leies

főnyereményt, mindenki
»URANUS« sorsjegyet
akar vásárolni

és olyan tömegesen kapjuk postán is a megrendeléseket, hogy csak a beérkezésük sorrendjében áll módunkban azokat teljesíteni. Miért is t. megrendelőink sz. türelmét kérjük

„URANUS“ sorsjegyiroda
Nagyvárad, Avram Iancu-utca 2 sz.
Rendeljen Ön is még ma!!!

tett ki egy négyezer főnyi sokaságot két kenyérral és néhány hallal. Józseffalva népe ebből a tanítástól is bizonyára azt jegyezte meg magának, hogy Isten megsegíti azt, aki kevéssel is be tudja érni.

székelyre is, Bucurestibe is. Mindakét helyen a hatóságoknál kell eljárnia, hogy a falu újraépítését kiüregthesse. Aztán valami ruhaféléket és kenyeret is kell hozni Szucsavából, mert hiába, ruha és kenyér mégis kell az újraépítésig, bár a komoly szavú gazdák szelid büszkeséggel még ezt a szükségést is el akarnák hártani maguktól.

Az istensegítési pap tehát ezért jött Józseffalvára. Hogy pap nélkül ne maradjon az elpusztult község, mikor papjának a falujáért messzi utakra kell mennie. Az Istensegítéshől jött Elekes Dénest a józseffalvi plébánián gyülekezett nép két szép énekkel is fogadta. Aztán elszólt kiki az éjjeli szállására. Másnap, hétfőn reggel az elmaradt vasárnapi mise helyett két mise is volt a józseffalvi templomban. Mindkettő énekes, ünnepi mise. Egyik hajnalban, másik korareggeli 7 óra tájon. Azért ilyen korán, hogy még mezei munkára menetel előtt minden ember miséhez juthasson és áldozhasson.

Igy nyult ki Józseffalva vasárnapja a hétfő napra is.

(További közlemény következik.)

Az első levél

Írta: Lendvai István

Akkoriban az elemi fiúiskola második osztályát jártam egy derűs, régimódi kisvárosban. Nagy úr voltam tehát, nagyobb úr grófnál, főispánnál, képviselőnél, általában mindenkinél a világon. Csak hogy akkor még nem tudtam erről, amint hogy az ember legelőször olyankor tudja csak meg, hogy mi minden volt a hatalmában, amikor már kicsöppent belőle. De most nem bölcselkedni akarok, hanem beszámolni arról, hogy hogyan találkoztam én másodikosztályos iskolásfiú koromban a világnak két olyan nagy mozgató erejével, aminő a Szeretlem és a Politika.

Történt ugyanis, hogy egyszer csak tömördek memetiszinű zászlót láttam a kisváros házain és mindegyikre rá volt festve egy név, a név fölé az, hogy „Eljen”, a név alá pedig az, hogy „szeregett képviselőjelöltünk.” Már maga ez a véletlen látvány, amely hetekig tarkította a kisváros utcáit, igen kedvemre való volt, de aztán akadtak egyéb gyönyörűségek is: pirotollas meg fehér tollas emberek jöttek-mentek az utcákon, szónokoltak a kocsmákban, ölelkeztek nagybajuszú parasztokkal, vastag-oralncos iparosokkal, cigánybandák járták az utcákat és rendületlenül, vonósakadrig húzták, hogy „Kossuth Lajos azt üzenté”, mely hogy „Jaj de magas ez a vendégfogadó.” Az egyik kocsmából szivarozó rézszeg polgárokat láttam kibukdácsolni az utcára, — mint később megtudtam: „az alkotmányos élet gyönyöreit élvezték.” Egy napon aztán hatalmas zászlókkal, kurjongatva, danolva rohogtak be falusi szekerek a kisvárosba, néhány zászlórudat eltörtek egymás hátán a lelkes választók, huszárok vonultak fel lóháton, egész nap csupa zaj, izgalom, láz volt a kisváros, mondhatatlan öröme gyermekei idegzetemnek. Akkor már tudtam, hogy mindezt az izgalmas gyönyörűséget követválasztásnak nevezik (akkor még követet mondták és nem képviselőt). Magam is rekedtre veztem magamat a pirotollas ellenzékiek jelöltje érdekében, mert hát az ember gyermek-

korában feltétlenül és ösztönösen ellenzéki. Egypár pofonon is áttestünk csakúgy egymás között: az elemi fiúiskola második osztályában ugyanis szintén fellángolt a politikai harc. Este pedig, mikor a megválasztott nagyságos követ urat valóban hordozták körül diadalmasan ordító párhívei, a pirotollások, én is biztosítottam őt bizalmamról annyit éljen erejéig, amennyi torkomon még kifért.

Ekkor szállt meg a politikai nagyravágyás ördöge. Nem mondom, hogy nem volt ebben kvártélyosinálója egy ugyancsak veszedelmes alvilági lány, amelyet — mint később megtudtam — az egész világbírodalomban szerelemnek neveznek. Mindenesetre tény az, hogy akkor este elalvás előtt, végkép eldöntöttem magamban, hogy én pedig nagykoromban csakis követ, mai szóval: képviselő leszek. Nem tagadhatom azt sem, hogy ez egészen egyszerű, egészen természetes dolog volt előttem, de azt sem, hogy miközben én már a pirotollas emberek vállán élveztem félálombeli dicsőségemet, lopva körütekinttem a zajgó tömegen, hogy látja-e felmagasztaltatásomat Varga Etelka vagy Varga Annuska? Ők ketten ugyanis házigazdánkknak, egy hosszú szál, kedves városi hivatalnoknak a leányjai voltak. Nem mondom éppen, hogy gyermekleányok, ámbár akkor a korhatár kérdésével egyáltalán nem törődtem. Szóval másnap reggel éppen kapóra jött nekem, hogy szeretett házigazdánk éppen két leánya jelenlétében éppen azt a kérdést intézte hozzám rövid beszélgetés során:

— Hát tebelőd mi lesz, ha megvősz?

— Követ leszek — mondtam a legtermészetesebb hangon, de bizonyos büszkeséggel és Varga úr barackot nyomott szőke fejemre azzal a jókívánsággal, hogy:

— Adja Isten, fiam!

Kipirult ábrázattal köszöntem el Varga úrtól és leányaitól, nehogy elkéssék az iskolából és csaknem harminc év múltán valóban odanyombattam névjegyemre nevem alá: „Cegléd követe.” Ha úgy vesszük, elég nagy idő telt el odáig, de nem is csoda, ha meggondolom, hogy profétái kijelentésem után elég hamarosan megfelledeztem a politikáról. (Ma már nem is bánám, ha véletlenül megfelledeztem volna róla!) Ellenben an-

nál inkább foglalkoztatott ama másik nagy mozgató erő, amelyet az imént említettem: vonzalmam Etelka és Annuska iránt. Mert úgy volt az, hogy sokáig hullámzott bennem az eldöntetlen lelki csata: melyiket is szeretem én jobban? Okom éppen elég volt arra, hogy mind a kettőjükhöz vonzódjon. Elvégre Etelka, aki mai ismereteim szerint úgy huszonöt év körül járhatott évek dolgában, igen kedves, kövérkés, jószágos barnaszemű leány volt és gyermekkorom tündérfényében kívül állt minden születési rubrikán, szeretetreméltóan ápolta kétrendbeli szenvedélyemet. Valahányszor bement abba a kamrába, ahol almagörtemust csurgott a prés alól, a karcú, fekete sárga darazsak nagy öröme engem is beszóltott és lopva megittott az édes, ragadós nedűből, amelyet fölöttébb kedveltem. Amikor pedig elkövetkezett a kerekrepa ideje, gyakorta juttatott nekem egy-egy jókora fejet, tudván, hogy az is kedvenc eledelem. Hasonlóképpen nem fukarkodott a nagyszerű gyümölcsösükben adódó meggyel, cseresznyével, barackkal, almával, körtével, szilvával sem. Mondhatom: anyagi figyelmességgel gonozta nyenc vágyaimat, kiváló személyiségemnek testi megépítését. Nem kellett-e tehát szeretnem őt s nem kellett-e arra gondolnom, hogy ez az anyagi teremtmény méltó párja lenne életemnek, perze a gyümölcsösseggel együtt?

De ah, két lélek lakozik az elemi fiúiskola második osztályának egynemely tisztaegyes tanulójában — és Annuska az én fejlődő egyéniségemnek lelki ápolásában jeleskedett. Ki tudott ezekben biztatni engem, mint ő, hogy szavalkak neki és ki tapsolt olyan lelkesen, mint ő, valahányszor egy vásott malomkörre pattanva telt-tüdővel elszavaltam a nagy szabadságesskút, hogy a szederfáról potyogni kezdtek a szép fekete eszedrek? Ki adott nekem rendkívül érdekes képekkel és olvasmányokkal gazdag kalendáriumokat, amelyekből olyan hőségesen teleszívta magát tudományomom és még Menelik népus hőstetteiről is tudomást szerezhettem? Vagy kinek másnak köszönhettem az első Lidérc-Napfárt, amelyben rendkívül érdekes és feltétlenül igazmondó feljegyzések voltak feltett emberek-ről, a sátn által elhurcolt szabólegényről, éjjeli

Arvay Arpád riportja:

Idegenforgalom, ami nincs és panaszok, amik helyette gombamódra nőnek

Röpke helyzetkép a biharmegyei nyaralóhelyekről, fürdőkről és üdülőtelepekről. — Segített-e a Nemzeti Turista Hivatal felállítása a biharmegyei idegenforgalmon? — Nehézségek és tennivalók, amik megoldásra várnak

Nagyvárad. Saját tud. Ne panaszkodjék senki se: annyi tavaszi és koranyári eső után végre nálunk is beköszöntött a kánikula. Igaz, olyan rohamosan jött, hogy szinte már ez is felpanaszolni való, de lassankint az időjárás-tól is kezdjük megszokni, hogy túlteszi magát az írott szabályokon és ősszel tavaszt, nyáron telet, télen nyarat csinál.

Péter és Pál végre az első, kiadós nyári meleget hozta magával és a gazdagon aláömlő napsugarak szinte megolvastották a váradi aszfaltot is. Aki tehetette, menekült a városból vagy a váradi strandra, vagy a városmelletti két fürdőbe, vagy akinek bővebben akadt ideje, ki az ózondús levegőjű bihari hegyekbe. A boldog váradiaknak van miben válogatniuk. Hegy, víz, természeti szépség oly bősége veszi körül ezt a várost, ami párját ritkítja. Az ember azt hinné, hogy ez kicsit hozzá is járul a váradiak boldogságához. Ugy értjük, amint természetes lenne, hogy Bihar szépségei ne csak a nagyváradiakat vonzza, hanem idecsábítsa a messzi idegent is, akinek más vidéken nem áll rendelkezésre ily olcsón és ily könnyen megközelíthetően a természeti kincsek gazdag tárháza.

Szaknyelven kifejezve a járattan azt hihetné, hogy az idegenforgalom nagy szerepet játszik a megye közigazdasági életében. Holott...

De hisz éppen erről az idegenforgalomról akarunk beszélni, ami nincs, tehát nem is lát-

ható, de ami helyett annál több panasz és sirám száll azok ajakáról, akik ebből a hiábavárt idegenforgalomból szeretnének megélni.

Halványzöld turistaszások indulnak a hegyekbe...

Néhaj, jó Czárán Gyula óta, aki rajongója és nagyrészt felfedezője volt Biharország természeti szépségeinek, napjainkig évtizedek teltek el. A nagy természetrajongó annakidején, amikor fáradhatatlanul és szenvedélyesen járta Bihar gyönyörű vidékeit, bizonyára el sem tudta

Amink van és amiket nem tudunk megbecsülni

Pedig nem lenne rossz üzlet sem az állam, sem magánvállalkozó számára, ha Bihar megye természeti kincseit megfelelő módon a nagyvilág elé tárják és a természetbarátokat idecsalogatják. Tartsunk csak rövid szemlét afölött, mi is van nekünk Biharban, amiről sokszor a bennszülött váradi sem tud, vagy ha hallomásból pedzi is, alig-alig tartja érdemesnek, hogy megismerje.

Elsősorban is légvonalban negyven-ötven kilométerre a végzetlenül síksággá lapult Nagy Alföldtől olyan hatalmas hegyek tolnak egymás hegyére-hátára, mintha az ember valóban Svájc kellős közepébe került volna. Ezek között a hegyek között havasok is akadnak, mint pl. az 1848 méteres Nagy Bihar-havas, amelynek csúcsa nyáron is fehér marad. De itt a

képzelné, hogy a világ oly hosszú idő múlva is érzéketlen maradjon Biharország tájai iránt. Sűrű, idegen karavánokat álmodott, akik áhíttal álljanak meg a bihari hegységek megkapó szépségei előtt. Álmodott jókarban tartott, pontosan tájékoztató utakat, melyek megközelíthetővé teszik a csodálatosan szép vízeséseket, hegycsúcsokat, barlangokat, forrásokat és azt hitte, hogy valamikor Biharország kicsi Svájként gazdagodik meg abból a felbecsülhetetlen természeti gazdagságból, mellyel a Teremtő megajándékozta.

Az álmok nem váltak valóra. Biharmegye idegenforgalma a lehető legszűkebb keretűvé zsugorodott össze. Messzi vidékekről érkező természetjáró karavánok nem jönnek, az utak jórésze ma is járhatatlan, a turista emlékek elhanyagoltak s minden vonalon nemtörődomség, élehetlenség nyilvánul meg. Hogy Nagyváradon túl mégis létezhetnek olyan természeti szépségek, amikért érdemes fáradni és pénzt költeni, azt csak a hajnali korajáró veheti észre a váradi utcákon. De ez is csak szigorúan vasár- és ünnepnapokon. Ilyenkor a főtér vagy a piac egy-egy sarkán misztikusan imbolygó csapatok gyülekeznek egy-egy tehergépkocsi köré és halványzöld turistaszások jelzik, hogy a bátor csapat természetjárásra vállalkozik. Ezek a halványzöld turistaszások indulnak el kisebb-nagyobb csoportokban friss levegőre és felüdülésre vágyó váradi polgárok hátán a sejtelenesen kéklő hegyek felé.

Velük aztán ki is merül a bihari hegyek „idegenforgalma.”

hegyek között ered leírhatatlanul szép helyen a Körös, majd arrébb a Dragán-patak és más, számtalan víz, amelyek össze-vissza fürjék-járkálják a bihari hegyeket és csodálatosan szép barlangokat, vízeséseket, medencéket képeznek ki.

Nagyváradtól vasuton 50 kilométernyire van a *Zichy-cseppkőbarlang*, Belényestől pedig néhány km.-re a *Meződi-cseppkőbarlang*, amely mindkettő messzeföldön híres. Itt van *Biharfüred* 1200 m. magasban, ózondús fenyőerdők közepén, ahol a páratlan klímától, a metszően tiszta, új életet adó levegőtől szinte a félholt is újra egészségessé válik. A Jád völgyében szinte őserdőszűrű, festőien vad vidék leírhatatlan szépségében lehet gyönyörködni, *Rézbanya* környékén a természetrajongó egész életére ott szeretne maradni, hogy mint földi paradicsomban töltsen el a békeség és szépségek ölen az életét... És ki tudná mind egyetlen rövid cikk keretében felsorolni, ami a bihari hegyeketjárók elé tárul!

De vannak gyógyforrásaink és fürdőink is, melyek kevés és jól irányított propagandával könnyen világhírűekké válhatnának. *Paptamáriban* buzog fel a híres lithynia-forrás, melynek vesegyógyító hatása páratlan. De ki ismeri az ország határain túl a zöldüvegekbe palackozott paptamási vizet, amit néha a váradi üzletekben is alig lehet kapni?

Vannak ugyanebbe a geológiai medencébe tartozó *Szalárd* községben a piac kellő közepén tör fel elemi erővel két esztendő óta egy hasonló gyógyhatású, de sokkal szénsavdúsabb ásványvíz, amit a falu mezítlábás utcagyermekain kívül senki sem iszik! Ennek a kutnak a fúrása hatalmas pénzbe került a községnek, de mivel az előjáróság rendes, ártézi ivóvizet keresett és helyette nagyszerű gyógyvizet talált, minek is törődjék ezzel a csodabogárral! Talán még arra se vettek fáradságot, hogy a vizet hivatalosan vegyelmessé és ha valóban annyira értékes, mint hogy a szalárdiak állítják és hiszik, kiaknázásáról gondoskodjanak. *Igy naponta legalább 15-20.000 köbméter nagyszerű gyógyvíz ömlik szét a szalárdi piacon és sárrá válik az arany a piac kellőközepén a szalárdiak személtárára...*

No, és a híres bihari fürdők?...

Ha gyógyvizeknél tartunk, legelsősorban kellene említeni az egykor oly híres biharmegyei fürdőtelepeket. Beszélni kell arról, hogy a tulajdonosok és vállalkozók minden jószándéka és erőlködése ellenére is alig lehet nívón tartani fürdőinket, melyek valamikor szinte kin-

kísértetek háborzongató cselekedeteiről? Kinek másnak volt olyan szép, bárszonykötésű emlékkönyve, amelynek gyakran szörnyű verselményeit betűzén, magam is a verselés némileg átkos mesterségének első gyönyöreire vetemedtem? Mindezt csak Annuskának köszönhettem, Annuskának, aki nem mondott, hogy nem volt fiatalabb nőjénél, de aki bizonyára azért hatott rám olyan mélyesen, mert lelki táplálékokkal egészítette ki azt a testi fejlődésemet, amelyet Etelka kerekrepáj és izes gyümölcsei olyan eredményesen műveltek. Látható tehát, hogy szeretnem kellett őt is, és a döntő napon őt kellett választanom.

A döntő nap akkor következett be, amikor meg kellett válnom a régimódi kisvárostól éppúgy, mint Etelkától és Annuskától. Más városba költöztünk és búcsút kellett mondanom mind a kettőjüknek. Mikor a kapun kifordultam szüleim után, már dönthetetlenül tudtam, hogy szívbemben Annuska győzött. Annuska ugyanis nagyon szomorú volt a búcsúzásnál s én tudtam, hogy ez miatt van. Csak ő nem tudta. Ő ugyanis Pici nevű kutyája miatt volt halálos aggodásban. Pici kutya miatt, aki nyilván el fog pusztulni, mert tegnap este valami gazember úgy meg tönkötötte a derék kis állatot, kavicsos homokkal, hogy még most is odáig van tőle. Mit tudta Annuska, lelkem jobbik fele, hogy az a gazember pedig én voltam? Valami miatt öktelelenül megharagudtam és rosszabbik énünk érthetetlen diadalainak egy negyedórájában kikövettem vele ezt a barbárságot. Pici most nyilván bele fog ebbe dögni és Annuska vigasztalhatatlan lesz egy büntény miatt, amelyet én követtem el az ő kedvecnél, hátából a sok lelki táplálékért. Milyen nyomorult vagyok én és milyen szomorú lesz ezután miattam Annuska!

Most már nyert ügye volt nálam Annuskának. A másik városban új iskolába írtak. Ott már leányok is voltak az osztályunkban. De azok szóba sem kerülhettek Annuska mellett. Amaz első őszi napon, mikor a fekete papaszeme Magó tanító úr a zöldremázolt katedrán hiába fejtette ki minden népnévelői művészetét, mert nekem az iskolaudvar kopaszodó fái mélyzött a tekinte-

tem: az önvád és a szerelem ceatáj dültak hennem. Végül férfias módon elszántam magamat. Otthon kitéptem egy lapot kedvenc noteszemből és megfogalmaztam életem első szerelmeslevelét Annuskához. Kiseb nehezen ment az elindulás, de végre is sikerült megtudakolnom a „kedves Annuska kisasszony”-tól, hogy hogyan tetszik éreznie magát, továbbá hogy él-e még a Pici kutya? Mert ha netán nagy baj történt vele, én meg tudnám mondani, hogy ki volt az, ambár árulkodni nem szép. De különben is „ne emésse bánat” a kutyuskáért, mert én úgyis nagyon szeretem őt, mármint Annuska kisasszonyt és oltárhoz kívánom vezetni, mielőtt nagy leszek. Egyben közöltem vele, hogy arra minálunk nagyon rossz az időjárás és végül költői befejezéssel oda-jegeztem azt is, amit egy jóhangú csizmiallegény danoigatott akkoriban a mi utcánkban, s amin Annuska nyilván nagyon elgondolkodott volna, mert így hangzott: „Minek is van szerelem a világon?” Ha meggondolom: elég fogós kérdés ez még manapság is.

Levellemmel fölöttébb meg voltam elégedve. Két napig böngészgettem, javítottam, levele az alkalmat, hogy levélpapírhoz juszak és fogalmazványomat annak rendje és módja szerint leírjam, postára adjam, mint a nagyok szokták. De a sors ellenem esküdött: remek fogalmazványom kiesett az olvasókönyvemből és bátyám hahotázó kijelentéseiből kellett lesújtva megtudnom, hogy „az egész egy nagy marhaság” és meg kellett érnem a becses noteszlap összetépését.

Evek valóban hosszú sora után mint „nagy-ságos képviselő úr” kerültem vissza egy napra a kedves, ősi kisvárosba. Etelkát már nem találtam életben. Annuskát igen. Annuskát persze már régen oltárhoz vezette valaki helyettem, Annuska négy gyermeknek boldog megelégedett, ezüstmenyegzőre készülődő édesanyja volt már. Sok mindenről elbeszélgettem vele, de a levélről, azaz csak levélfogalmazványról nem szóltam neki semmit. De legkisebb fiának vettem egy nagyon szép noteszt. Elvégre ő is éppen az elemi fiúiskola harmadik osztályát járta akkor és arra kellett gondolnom: hátha neki is mostanában kell majd sürgősen levelet fogalmaznia?

cesebányák voltak. A régi, dzsentri találkozóhely, Tenkefürdő, ahol két megye földbirtokosai találkoztak, ma már a kisgyönyű közönség számára áll nyitva. Dr. Pafucan, aki néhány éve tulajdonosa a fürdőnek, sokat befektetett ugyan a fürdő korszerűsítésébe, de Tenkefürdő más bajok miatt még sem tudja visszaszerezni régi pozícióját.

Maradna tehát a két nagyfürdő, a Félix és a Püspök. Ezek egymással nemes versenyben igyekeznek hozzáidomulni a kor új követelményeihez. Mindkettő évszázadok óta felbecsülhetetlen szolgálatot tesz a szenvedő emberiségnek és természetes hévvizük, amelyben Egyiptomon kívül egyedül terem a világon a gyönyörű lótuusz, az öskorszaknak ittfeljejtett, pompás virága, szinte csodahatárán mozgó gyógyulásokat eredményezett a reumatikus és ischiásos betegeknek. Evekkel ezelőtt még Amerikából érkezett vendégei is voltak ezeknek a fürdőeknek, ma megelégednének, ha legalább a belföldi közönség tölténé meg modern, minden igényt kielégítő telepüket.

A Félix-fürdőben alig néhány éve épült a csinos, kellemes uszoda, nemrég átépítették az összes fürdőbazinákat, bevezették az iszap-pakkolást, a kétszáz holdas parkot átrendezték, tehát építettek, alkottak minden vonalon.

A Püspök-fürdő igazgatósága pedig még messzebb ment ebben a nemes versenyben, melynek legjobban az üdülő közönség látja hasznát és négymillió költséggel megépítette Románia első hullámfürdőt. Amikor más városbeliek csak külföldi képeslapok ábráiról szemlélhették és nézhették irigykedve a külföldi fővárosok hullámfürdőiben libickoló közönséget, a Püspök-fürdőben már vígan folyt az élet a rádiumosvíz, 28 fok meleg, modern hullámfürdőben. Ma tehát már ez a fürdő 42 fok meleg, természetes hévvizével, iszapfürdőivel és ivókúráival nemcsak a súlyos betegeket gyógyítja, hanem az egészséges ember számára is olyan üdülést és szórakozást nyújt, amiért egyébként külföldre vagy legjobb esetben a közel 700 km.-re fekvő fővárosba kellene utazni.

És most már beszéljünk az idegenforgalomról!

Az ember jogosan hihetné és várhatná tehát, hogy a nagyközönség tömegesen tóduljon ezekbe az aránylag olcsó és nagyszerű fürdőkhöz. Ezzel szemben Komzsik Alajos, a Püspök-fürdő kitűnő igazgatója a következőket mondja el:

— Szinte minden összejátszik, hogy a vendégek száma fürdőinkben korlátozódik. Elsősorban is a vasut méregdrága. Az új árszabály szerint 40 leibe kerül Nagyváradtól a 7 kilométeres útra egy menetérti jegy. Ennek nem szabadna többnek lenni 8—10 leinél, mint amennyibe egy villamosjegy a városban kerül. Ilyen magas vasuti költség mellett hogyan is lehetne nagyobb tömegeket várni fürdőinkbe? Az országút a lehető legrosszabb állapotban van. A gépkocsin érkezők állandóan panaszoknak. A taxák irtózatos nagyok. A fürdővendég egy hónap alatt annyi taxát fizet, hogy abból még egy teljes heti nyaralásának minden költsége biztosítva volna.

— Ezzel szemben meg kell mondanom, hogy az úgynevezett Nemzeti Turista Hivatal működése is sok kívánnivalót hagy hátra. Ennek a működésnek a látható eredménye eddig annyi, hogy nekünk minden vendégről 6—7 fajta kimutatást kell készítenünk a hivatal számára és ugyanannyiféle illetéket kell behajtunk a vendégtől különböző címeken. A fürdők propagálása és reklámozása viszont nem történik abban a mértékben, ahogy szükséges volna, holott mi kötelesek vagyunk saját fürdőtelepi helyiségekben az ó-királyságbeli fürdők reklámait elhelyezni.

— A Turista Hivatal még a vízumnehézségeket sem tudja megszüntetni. Hányszor kérjük, hogy ne legyen kötelező külföldiek számára a 15 napi itt tartózkodás, hanem a szerényebb vagyoni helyzetben levő közönség számára könnyítsék meg a fürdő látogatását azáltal, hogy az ilyenek csak fürdőjének nálunk s egyébként bent lakhassanak a városban rokonainknál...

Es így tovább. Panasz van bőven. Az ember el is szomorodna, ha odakinn játékosan nem ragyogna a nap a gondosan ápolott parkra

Tenni azonban mégis kellene valamit...

A bihari üdülő- és fürdőhelyek felett végzett röpke számlé tanulságaképpen annyit mégis levonhatunk, hogy legfőbb ideje volna a cselekvésnek. Ugy tudjuk, hogy minden megyében meg kellett alakulnia törvény értelmében a helyi turista- és propaganda-bizottságoknak. Mit csinálnak ezek a bizottságok? Létezik ilyen Biharmegyében is? És ha igen, mi nyílvánul meg a létezése? Ezt a természeti szépségekben oly gazdag megyét nem volna szabad ennyire elhanyagolni, hisz minden más szemponton túl elsőrendű nemzetgazdasági érdek is volna az idegenforgalom megszervezése. Gyönyörű, olcsó, üdítő és felemelő dolog Biharmegyében nyaralni. Amellett a lakosság

és a hullámfürdőből, meg az óriási fenyőerdőből nem hallatszana ide a fürdővendégek borulását megcáfoló vidám kurjantása.

életszínvonalán is sokat lendítene, ha végre megismernék Bihart és az idegen idehozná hozzánk a pénzt elkölteni, ahol a nagyszerű klimatikus helyeken levő üdülőtelepek elkészen hirdetik ma a napi teljes ellátást 100 leiert és a gyógyverejű fürdőkben is ki lehet jönni elsőrangú ellátással is 200 leiből! Azt nem fogadhatjuk el, hogy a gazdasági és egyéb más válság miatt marad távol a közönség Bihar üdülőtelepeitől és fürdőitől. Propaganda, propaganda és harmadszor is propaganda kell!

Ezt pedig legelső sorban is az arra hívatott szorvnek, a Nemzeti Turista- és Propaganda Hivatalnak kellene elvégeznie.

Epizódok híres emberek életéből

CHARLES D'ARLINCOURT
(1789—1856)

francia író regényeit nagyon nehézkes stílusban írta. A „Solitaire” című regényét számos nyelvre lefordították; erről mondta az egyik kritikus, Feletz abbé a következőket:

— A „Solitaire”-t minden nyelvre lefordították kivéve a franciát.

UJHÁZI EDE, színműve
(1844—1915.)

A Nemzeti Színház udvarán egy alkalommal — képviselőválasztás idején — szóba kerültek azok a híresztelések, hogy Ujházi Ede szintén felépülne. Ujházi ezt a hírt mindenütt erőlyesen cáfolta és nem győzte leszádni a barátait és tisztelőit, akik nála ebben az irányban érdeklődtek.

— Nem való a színész politikusnak — mondotta —, akárhogyan ágál is, nem hiszik el neki, hogy őszintén, a szívéből beszél. Hiszen ismeritek Egressy Gábor esetét, nem? No majd elmondom... Egressyt 1848-ban kormánybiztossá nevezték ki. Politikai megbízatását roppant komolyan fojtta fel, ahová küldték, megjelent s csak úgy ontotta magából a hazafias szónoklatokat. Egy alkalommal — éppen amikor egyik legnagyobb beszédét tartotta a lelkesült tömeg előtt — pillanatra abbahagyta a beszédet, mert elfáradt és a zsebkendőjével letörölte homlokáról a verejtéket. Ekkor egy parasztagda meglökte a maga mellett szorongó atyjait és hangosan szólt.

— Most jól vigyázzatok! Mindjárt meg fog halni! Én már láttam egyszer Debrecenben.

Ujházi Ede egy napon hátrattett kezekkel balagott végig a Kossuth Lajos utcán. Egyszerre csak eléje toppant egy teljesen idegen ember és megszólította:

— Mester, fogadjunk egy finom szivarba, hogy nem tudja, ki vagyok.

Ujházi erre a zsebébe nyúlt, előhuzott egy Britannica-szivart, a szájába tolta és szó nélkül tovább ment.

UMBERTO, olasz király
(1844—1900.)

Umberto olasz király volt talán a világon a dohányzás leglelkesebb híve. Hogy milyen gyönyörűsége tellett a dohányzásban, azt neje, Margit királyné így beszélt el egyszer a walesi hercegnek, a későbbi VII. Edward angol királynak:

— Az én férjem imádja a dohányzást s én is szeretem, ha a férfiak szivaroznak. A kedves embernek sok hibáját el tudom nézni, de ha valaki nem dohányos, azt nem szívelhetem. Egy félelmes és gáncsnélküli lovagnak nagyra kell becsülnie a jó szivart. Ha az uram rosszkedvű, magam viszem elébe a kedvelt pipáját. Ha jó kedve van, akkor cigarettát is kap tőlem, ha pedig valami nagyon nagy dolgot akarok tőle kérni, akkor egy jó és finom szivarral kínálom meg. A pipa megvizsgáltja és megnyugtatta, a cigaretta gyönyörűséget szerez neki és amíg átadja magát egy valódi kuba vagy havana élvezetének, a legvakmerőbb kéréssel fordulhatok hozzá, mert nem kell félnem, hogy azt megtagadja.

ARSÈNE HOUSSAYE
(1815—1896)

francia író visszaemlékezéseiben mulatságos dolgot mond el Jules Sandeau-ról (1811—1883), a híres vígjátékíróról.

Sandeau udvarolt Marie Dorval-nak, a világhírű színésznőnek, ki őt féltékenységgel annyira gyötörte, hogy immár azt sem tudta, mitévő legyen. Egy napon Sandeau berohant Houssaye lakására.

— Kedves barátom, — így szólt hozzá, — rejsd el engem, itt kell maradnom, mert nem bírom ki tovább. Itt talán nem fog keresni.

— Ah! De hát hol akarsz aludni? Mindössze egy pamlagom van... igaz ugyan, hogy háló-pamlag.

— Ide vele! — és Sandeau, késő éjjel lévén, kinyitotta a pamlagot és a benne lévő szekrényben elkészítette az ágat. Sandeau pompásan aludt rajta. De korán reggel csengettek. Fölebredtek. Ki az? Marie Dorval.

— Houssaye, — mondja nekem — mit művelt ön az én Julemmel?

— Én? Semmit. Egy hét óta nem láttam.

— Ne hazudjon. Tudom, hogy itt van.

— Itt? Ó nem. De egy levele van itt.

— Ó!...

És bementem a mellekszóba, látszólag azért, hogy a levelet kihozzam.

— Az Istenért, Jules, ébredj! Mária van itt!

— Ördög és pokol! — riadt fel Jules. — Mit tegyek? Nem szabad engem itt találnia. Nem akarok tudni róla, érted?... De megvan. Hajtsd ruhámat ide be és csukd be a pamlagot.

Engedelmeskedtem. Beajítottam a ruhát és becsaptam a pamlagot; Jules barátom meg volt mentve. Ebben a pillanatban berohant Dorval Mária.

— Nos, hol van a levél?

— Én... én... én nem találok.

— Hah, nyomorult! Jules itt van.

— Keresse, ha tetszik.

Mária a pamlagra hanyatlott.

— Óh, Istenem, zokogta pedig menyire szeretem őt. Ó, Houssaye, ön nem ismeri Jules-t. Valóságos angyal. Oly szép, oly jó... Ó... oly boldogtalan vagyok... és úgy szeretem őt.

Ebben a pillanatban rémülten ugrott föl a pamlagról.

— Mi volt ez?

Igenis, mi volt ez?

Jules mindent hallott, Mária szavai nagyon meghatották és minden erejét megfeszítette, hogy a pamlag tetejét fölemelje. S most íme fölrepült és Jules, a szép Jules, ott térdelt a szekrényben s kiterjesztette karjait az ő Máriája felé. Ez pedig örömsikoltással rohant hozzá s össze-vissza ölelte és csókolta őt. Végre kibontakozott karjaiból és így szólt hozzá:

— Nyomorult szörnyeteg!...

A nagyváradai mozgóképszínházak mősora:

CORSO: SZIVEK CSALOGÁNYA.
APOLLÓ: VADNYUGAT LEÁNYA.
DORIAN: VIGYAZZON TANÁR UR ES
PEGYVERTÜZ ARIZONÁBAN.

Székely östehetség küzdelmes élete a mindennapok gondjai között

Beszélgetés Gegő Antal fiatal temesvári tanítóval, aki nappal tanít, este tanul, hajnalban pedig cipőt suszterol magának

Nagyszerű rajztehetség mutatkozott be a temesvári Képzőművészeti Akadémia kiállításán

Temesvár. Saját tud. Mindig megilletődünk az istenáldotta tehetségek előtt. Az igazi tehetség leten ajándéka, s ha a Mindenható valakit megajándékozott vele, minden bizonnyal terve van vele ezzel. Különösen kisebbségi sorsunkban érezzük minden igazi tehetség isteni küldetését. Kisebbségi sorsban élve, ha a minmagunk, a népünk köréből fel-felbukkan egy-egy igazi, nagy tehetség, kitárt karokkal fogadjuk, a szívünkhez öleljük s aztán igyekezzünk tőlünk telhetőleg fel-emelni és méltó érvényesüléséhez juttatni. Szívbeli és lelkiismeretbeli kötelességünknek tartjuk ezt. Kisebbségi népünk értékeit felismerni és mindannyiunk örömére, javára, büszkeségére méltóan gyümölcöztetni. A bánsági magyar köznevelődési egyesület időnként valóságos tehetségkutató akciókat rendez, hogy felismerhesse az ismeretlenül lappangó értékeket s így annál nagyobb az örömünk, ha minden keresés nélkül, egészen váratlanul felcsillan az isteni szikra, amely az igazi tehetséget jelenti. Ez a váratlan szikragyulladás aztán kisebbségi sorsban boldog örömtünk, valóságos ünnepnapunk.

Az igénytelen külsejű elemi iskolai tanító és a szépművészeti akadémia kiállítása

Szerény igénytelen külsejű kis székely tanítóról szóljon ma az ének. Magyar tanítói képessége révén plántálta őt át az élet az erdélyi tájakról a búzatermő Bánságba. Itt él közöttünk, szerényen, a temesvári katolikus fiúiskolában tanít, s ha nap-után látjuk is, annyit tudunk róla mindössze, hogy igen rendes fiú és hogy mindig komoly, dicséretes munkát végez az iskolában. Bizonyos, hogy az a kevés is, amit tudunk róla, szép és tiszteletreméltó. Most aztán egyszerre jött a nagy, a nemvárt meglepetés.

Ugy esett, hogy a szépművészeti akadémia, amelyet annakidején Kolozsvárról telepítettek át Temesvárra, kiállítást rendezett. Néhány szobrászati mű, festmények, aztán túlnyomórészt különböző rajzok kerültek kiállításra. Erdekes ilyenkor egy kis összehasonlítást tenni. Egy-egy modell, egy-egy karakterisztikus arc többek által megrajzolva: mindjárt meglátni, ki a kiforrottabb technikájú tehetség, kinek adatott meg, jobban meglátni éppen azt, ami a legjellemzőbb, ami mindent kiemel. Ennél az áttekintésnél egyszerűen megkap egy igazán mesterien megrajzolt fej. Olyan típus, akivel gyakran találkozunk hétköznapjaink során. Aki azonban a rajzot megalkotta, nem mindennapi tehetséget vitt bele abba és meglátása s ennek művészi reprodukálása valóban pompás. Megnézzük a kép aláírását, négy betűből álló név: — Gegő — van a művész rajz alá jegyezve. Ki lehet Temesváron ez a Gegő? — kérdezzük magunkban. — Ilyen nevű tudunkkal csak egy van itten, az a szerény, igénytelen külsejű kis székely tanító a józsefvárosi katolikus elemi iskolában. Akit nap-után látunk, de akiről mindössze annyit tudunk, hogy nagyon rendes fiú és szép, komoly eredményeket ér el az osztályában. Hogy azonban a szépművészeti akadémia látogatná és ilyen kiváló művész volna, arról mitsem tudunk eddig.

Hogy utóbb is ismételtelen rá kellett gondolnom arra a pompásan megrajzolt karakterisztikus fejre s az valósággal kísértett és minduntalan magam előtt láttam ezt a rajzot — arra ösztönzött, hogy a dolog nyitjára jussak. Így sikerült aztán arra az örvendetes felfedezésre jutnom, hogy Gegő Antal elemi iskolai tanító valóságos székely östehetség s emellett művész — komoly érték, nagyráhatott ember!

Kicsi hónapos szobában tervezget a magyar meg a német „ideiglenes” tanító

Kicsi hónapos szoba valahol a külvárosban, kis földszintes ház udvari folyosóján át érünk oda. Egyszerű minden és ketten lakják. Többen, az igazat megvallva, be sem férnénk ide. Pedig szép és magaslatos eszmékről és tervekről folyik itt a szó. Két népnevelő otthona ez a kis hónapos szoba, két ifjú tanító szorult be ide, de amint csakhamar észreveszem, a szűkös négy fal lelki-leg is összehozta a két ifjút — persze ebben része volt a közös eorsnak is s a közös eszméknek. S hogy ketten oly bensőségesen össze-

barátkoztak, annál megkapóbb, mivelhogy egyikük székely eredetű magyar tanító, a másik meg bánsági sváb fiú s az iskola német szekciójának tanítója.

— Ez a mi kis otthonunk... — fogadott bennünket a két tanító. — Egészen ritka eset.

Gegő Antal tollrajza: A jópofa.

hogy hozzánk is ellátogat egy-egy vendég! De tessék helyfoglalni minálunk, a mi kis tanyánkon, ahol máskor kettesben annyi tervet szőni szoktunk.

— Együtt szövögetik a terveket? A magyar, meg a német tanító?

— Hát egy intézetnél működünk! Egyik a katolikus elemi iskola magyar, másik a német tagozatában! Együtt vezetjük a magyar és a német gyermekeket a közös istentiszteletre s a minap is együtt tartottuk meg a két tagozattal az ünnepi tornavizsgát. Aztán közös a sorsunk, egyforma a helyzetünk és mindketten egyformán katolikus tanítók vagyunk. Az egyik ugyan Csik-

Hogyan került a Krisztus-faragó ember az akadémiaira

— Ó, az én kollégám kiváló tehetség! — kapott a szavamba kifogástalan magyarsággal az igénytelen külsejű székely-magyar tanító impozáns, megnyerő külsejű német barátja. — Sokszor csodálom, sokszor bámulom! Ebbe az én kollégámba az Uristen művészeteket lehelt. Egyszerű bicsekával minden kis darab fából kihoz valamit. Faragsál, spekulál s egy-kettőre valami bámulatos dolog kerül ki a keze alól. Nézz meg itt ezt a parányi figurát az asztalon. Az en Gegő barátom valóságos Krisztus-faragóember! Olyan feszületet faragott, hogy nem tudtam levenni róla a szememet. Eletet lehelt ki magából és látta volna az arc kimondhatatlanul szenvedelmes és mégis magasztos kifejezését! Oda is ajándékozta ezt a feszületet Metzger Márton prépostplébánosnak.

— Gegő úr hol tanulta a faragást?

— Faragunk mi odahaza mindannyian. Az apám gazdaember Csikban, Csiktoplócán. Hat testvérem van odahaza. Leginkább olyat faragnak, amire a ház körül szükség van. Szekeret, mindenfélét. Megcsinálja az öcsém is, az apám is. De megcsinálom én is. Aztán mást is megcsinálók. Faragok, ha kell hegedűt s annak jónak kell lennie...

— Barátom — szólt közbe a német tanító — erről nem is beszéljél eddig.

— És rajzolni?

— Képzeld — szólalt meg újra a német tanító — az ember alig hinné, hogy Antainak fe-

NÉMETORSZÁG

A német gyógyfürdők sokasága és forrásai különféle gyógyhatása mindenkinek megadják a lehetőséget, hogy egészségét újból helyreállítsa. Mielőtt fürdőbe utazna érdeklődjék a német fürdőkre vonatkozólag. Prospektust, tájékoztatást ad minden utazási iroda és az

OFICIUL TURISTIC GERMAN
București, Calcea Victoriei 114

szeredában végezte a képezdét, a másik a temesvári Banatiában, de azért egyformán lelkesedünk a gyermekért, a nevelésért, az előhaladásért... s a mi kis tanulóink köré szövődnek azok a tervek is, amiket itt, a hónapos szobában, közösen szoktunk meghányani-vetni...

E kijelentések egy részét a német, másrészt a magyar tanító mondotta. S úgy egymásba fonódtak a szavuk, mintha egy ember mondta volna őket.

Eszembe jutott mindjárt a minapi tornavizsga, amit a két tanító említett. Az iskola tanulóit, a magyar és a német szekciói gyermekeit együttesen vonultak fel a tágas udvaron, zenezóval, nagy ünnepi közönség előtt. Aztán a mutatós kedves és ügyes közös szabadgyakorlatok következtek. Ott masztrozt az élen Kriszán Béla fiatal német tanító, zombolyai német fiú, imponáló alakjával, megnyerő, szimpatikus megjelenés. Utána megnyitották az iskola termében a kézimunkakiállítást — itt meg különösen a Gegő Antal osztályának munkái keltek feltűnésre. Temesvárott más iskolában ilyesmit nem is találunk. Magtak a kicsik kalotaszegi székely, székely, ilcát, gyertyatartót, bádognól személapátot, lepsit fabrikáltak.

— Mondja csak tanító úr — fordulok Gegő Antalhoz — úgy láttam, hogy a tanulóit remekül fűrnak-faragnak: bizonyára csak öntől tanulták! Szokott-e faragni, rajzolni és effélékkel foglalkozni?

leleg-pénze marad és mégis: már egy évig látogatta a szépművészeti akadémia és igazán művészi dolgokat produkált!... Antal, másod a szerkesztő urnak a rajzaidat!... És tetszik tudni, már magábanvéve az is nagy dolog, hogy egy fiatal, szegény, küzködő tanító arra a gondolatra jusson, hogy kihasználja az alkalmat, ha olyan városban van, ahol akadémia működik.

— Tehát — mondtam — Gegő Antal elemi iskolai tanító az a Gegő, akinek egy érdekes rajzát megcsodáltam a szépművészeti kiállításán?

— En volnék...

És közben az ágy alá hajolt, ahonnan hatalmas tekereset kerített elő. Csupa rajz. Csupa figyelemreméltó, az isteni szikra ihletében megalkotott mű.

Keservesen kuporgatja össze a leleket, hogy „jó pokfakat” rajzolphasson az akadémiaira

„A maga szegénységében” — ezt a szót ejtette el a német tanító. Csakhamar megtudtam, hogy a két ifjú tanító iskolai szituációja is teljesen egyforma. Mindketten éppen két esztendeje tanítanak a józsefkülvárosi római katolikus hitközség elemi fiúiskolájában. (Bizonyára mindkettőnek egyformán álma a megérdemelt véglegesítés, hiszen igen derék, ideálokkal telt igazi tanító mindkettő.) Mai szituációjukban nem éppen sok jut egynek-másnak. Mintegy kétésfélvez

ELADÓ

10/20-as INTERNATIONAL tractor tömör gumikerekekkel, 32 kalapácsos MEDICAGO zuzógép, szijakkal, előtéttranszmisszióval. Vörös AFONYA dunsztolt és nversen konzervált, nagyobb tételekben, a

Csik Gazdasági Szövetkezet-nél Csikszereda Mercurea-Ciuc Jud. Ciuc

lei, s ebből a drága városban legalább lakást és kosztot kell fizetni. Egyformán egyedülállnak a városban, senkijük itt nincsen. Még az idejük is csaknem egyformán van beosztva: a tanításon kívül, bizonyos esténként egyik a magyar, másik a német katolikus ifjúsági egyesületben tevékenykedik, oktat, a lelkét adja...

— Aztán hogy maradt ideje és pénze, hogy az akadémiát látogassa?

— Ugy — mondja Gegő Antal —, hogy lett volna egy privátóráim, amely után havi négyszáz leit fizettek. Lemondtam, bár a pénz kellett volna, de még inkább szükségem volt az időre. A többiek az akadémián, akik nappal tanulhatnak, heti harminckét órát tartózkodnak ott, nekem csak az esti kurzusra volt érdekesem, én csak heti nyolc órát vehettem... Meg is mondtam a tanáromnak, igen sajnálom, hogy nem lehetek együtt a többivel. Azt válaszolta: „maga ugyan semmit sem veszített... maga legalábbis annyit tud, mint azok, akik harminckét órát látogattak az akadémiát.”

Csodálva néztem Gegő Antalt, a kis székely tanítót, meg a rajzait, amelyeket egymásután kitergetett az asztalon. Mutatják a stílusokat, amelyekre az akadémián tanították. Ceruza- és krétarajz, grafika. Egytől-egyig meglepők, egytől-egyig művésziek. „Jóképű pofák” bontakoznak ki belőlük, akiket az akadémia fogott az utcán és állított oda modellnek a hallgatónak. Tíz leit fizet az akadémia azoknak, akik ruhában állnak modellt és tizenötöt a többinek. Gegő Antal kis székely tanító annyira „eltalálta” őket, hogy némelyiknél világosan leolvasható az arcról, hogy az illetőt valami elharapott mosolyra bírta a gondolat: „micsoda nagyember lettél... teged itt lerajzolnak, megörökíteneik!”

Ez az utóbbi szó a Gegő rajzainál legalább teljesen találó. Csak egy évet járt az akadémián, azt is csak az esti kurzuson, de bizony amit alkot, az már megörökítés. Az már művészet. Már az útbaigazítás, a kezdet-kezdet kibontakoztatta az ő istenáldotta tehetségét és meggyújtja bennünk a nagy, a lelkesedő reményt: mivé fog még ez a tehetség kifejődni, ha majdan elvégzi az akadémiát, micsoda alkotásokat hoz meg napfényre ez a művészelődő, akiben meggyökeresedett a maga teljes eredetiségével a székely művész forma és aki „mindig spekulál”, — aki a lelkéből egészen önálló, egészen meglepő dolgokat képes kihozni.

Kisebber rajzaiból elkértem egy tollrajzot a Magyar Lapok számára: hadd mutassam be valamennyiünknek, pár karccal mit képes kihozni ez a mi Gegő Antalunk. És nézgettem a vázlatkönyvét is, amelyben sokszor csak két-három vonás jelöl egy-egy meglátást. Itt-ott pár vonással székely tájak tárulnak fel elénk — mondotta is az egyik tanár, hogy „ilyen szép a vidék arra maguk felé?” Itt egy fej, ott egy mozdulat le-rögzítve.

— Húsvétkor odahaza jártam Csikban — mondja Gegő Antal — az öcsém éppen fát vágott. Készítettem róla egy gyors vázlatot. Nem is gondoltam vele sokat. De a tanárom az akadémián sokáig nézte. „Ez már igen!” — jelentette ki és méltan — „ez a mozdulat, ez a nekiállás!”

Elkértem Gegő Antaltól a Magyar Lapok számára a „fát vágó székely” pillanatszerű vázlatát is: ilyen pillanatokban tűnik ki legjobban az a bizonyos „isten szikra.”

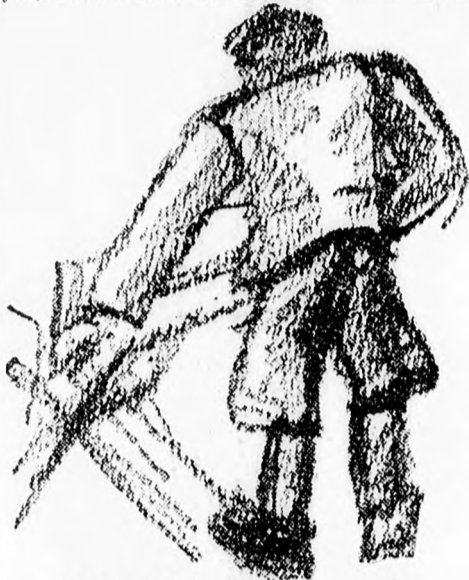
Ha kell zsákot is hord, csakhogy jusson a művészetre!...

Mik a terveik ennek a sokatigéző székelytehetségnek? — ezt akartam tisztázni. Ha itt-ott felkutatnak egy magyar tehetséget, hát igyekeznek is támogatni, annyira, hogy módjában álljon kibontakozni. Fogja-e valaki Gegő Antalt is támogatni, vagy képes lesz-e továbbra is mindenről lemondva az esti kurzusok során felemelkedni az öt megillető helyre? Mert, mint hallom, az akadémiát csak úgy látogathatta, hogy tényleg „mindenről lemondott.” Mindent megvont magától. Sehová nem járt, egy leit sem akart kiadni, hiszen magasabb cél lebegett a szeme előtt. S ha erre gondolt — és mindig erre gondolt — előtrpült előtte minden kicsinyes emberi szórakozás, de még olyanról is lemondott, ami a kultúrembernek talán fontos szükségletet jelent.

Két évvel ezelőtt került Gegő Antal Temesvárra. Most már tízedik éve, hogy tanítói oklevelet szerzett. 1930-ban végezte a képeződét, ma huszonnyolc éves. Két évig Gyimesközéplakon tanított, két évig helyettes volt Taplócán. Csikszeredán is helyettesített átmentileg. Az egyik helyen igazgatóhelyettes is volt és külön megdicsérték. Jött valami akta, rögtön elintézte, szinte jatekban ezt a pontosságát csodálták feljebbvalói és elis-

merték. Két évvel ezelőtt magyar tanító kellett a temesvári katolikus iskolában. Székely emberre pályáztak. Ennél az iskolánál működik György Szilveszter tanító is, ugyancsak székely ember, aki kitűnően bevált. Metzger Márton dr. józsefvárosi prépostplébános ezért megkérte a szociális testvéreket, hogy az erdélyi katolikus étátustól kérjenek tanítót. Gegő Antalt ajánlották. Eddigi működése révén biztos, hogy végelegesítik állásában, ez aztán már több fizetéssel jár. De Gegő igyekszik más úton is valamicskéhez jutni, hogy szeretné! Gondolja csak, mit hozhatok ki aztán az én ötödikes és hatodikos gyermekeimből!

Felhívjuk a törekvő fiatalember figyelmét az egyik, Temesváron élő földijére, a székely Szántó

Gegő-vázlat: A favágó székely.

Lászlóra, aki nagy nevet vívott ki magának előbb Erdélyben, majd a Bánságban. Az is székely tehetség, elismert művész. Műhelyében önmaga fejlődött művészé. Kiváló faszobrász és oltár-építő, már sok templomunkban hirdetik gyönyörű szoboralkotások a tehetségét.

— Sokat hallottam Szántóról — mondja Gegő —, de jó volna, ha dolgozhatnék nála az iskolai vakáció alatt!

— Majd összehozzuk vele.

— Es ha nem kapok valahol megfelelő munkát a nagy vakációban, ahol tanulhatok is — jelentí ki végül —, elmegyek én akár zeakot is hordani! Tanulni ugyan nem tanulnék mellette, de valami pénzecsét mégis félretehetheték — az akadémiára!

Micsoda ember! A tehetség és a vasakarati csodálatos keveréke!

— Az én barátom be szokta váltani, amit tervez — szólalt meg most mosolyogva Gegő Antal ezobatóra, a német tanító. — Egyszer, hajnalban, még szundikáltam, hallom, hogy kopog, látom, hogy csinál valamit. Mire felkeltem, megvolt az új cipője! Cipő kellett s nem volt, mihől vásároljon. Gegő Antal meg úgy gondolta, ha megcsinálja a suezter, meg tudja azt ő is csinálni! Nagyon neveltünk erre a kijelentésre. De — „megcsinálta” —, mert olyan cipőt készített, amiben sokáig járt. Jó cipő volt...

Új reménység, új büszkeség

... Gegő Antaltól, a kis székely tanítóról, aki olyan kiváló művészi rajzokat alkot — ez a mi szerényke kis rajzunk... De a szerény vonásokon át is lelkesedve tör ki belőlünk az öröm, hogy ime új tehetséget adott nekünk az Isten! Metzger dr. prépostplébános a katolikus iskolát a maga impozáns épületével s kiváló tanerőivel a maga és a városerész büszkeségének nevezi — ez az iskola pedig ezt a művész-tanítót valihátja a maga büszkeségének!

És, méltán, a valamennyiünk büszkesége lehet!

Schiff Béla

KERESZTREJT VÉNY

24. 355. szám.

	1		3	4	5	6	7	8	9	
10			11						12	13
14		15					16		17	
18				19	20		21		22	
		23	24			25		26		
27	28			29	30			31	32	
33			34							35
36		37			38			39	40	
		41		42		43	44			
45	46			47		48			49	50
51			52				53	54		
55			56		57		58			59

Beküldendő: Vízsz.: 1., 34., 60. Függ.: 13., 20., 21.

Beküldési határidő: július 6.

Vízszintes sorok:

1 Erdélyi fejedelem. 10 A hélium vegyjele. 11 Szinpad. 12 Zenei hang 14 Ertesítés, más nyelven. 16 Vasútvonal mellett épül. 18 Ipari növény. 19 Pálinka. 22 Nemzetközi nyelv. 23 Isten, németül. 25 Város Észak-Franciaországban. 27 Arab kalifa. 29 Helyhatározói kérdés. 31 A rosszul tanuló diák kapja. 33 Téli sport. 34 Római versenytér, névelővel. 35 Hamis. 36 Angol hosszmerék. fon. 38 Méh-lakás 39 Faj, franciául. 41 Azonos magánhangzók. 43 Urasági inasokat hívják így. 45 Asszonyok. 47 Kis István. 49 Mutató névmás. 51 Folyékony téve. 53 Kiszorít. 55 Az ón kémiai jele. 56 Teljesen. 59 Rag. 60 Attila.

Függőleges sorok:

Életével teszi az öngyilkos. 4 Derékon hordják. 5 Életével teszi az öngyilkos. 4 Derékon hordják. 5 Máz. 6 Fordítva: kettős mássalhangzó. 7 Időről... 8 A kigyó. 9 A kereskedő. 10 Budapest polgármestere volt. 13 Ady-versek címe. 15 Óra része. 17 Sertés. 20 Odysseus előneve. 21 Vérrrel teszi az orvos. 24 Tengeri keszeg. 26 Trombitahang. 28 Filmszínésznői keresztnév. 30 Időmérő. 32 Pusztai székely 37 Felszólítás rakásra. 40 Francia regényiro (amerikai regénye: És reng a föld.) 42

...Satanas! 44 ...fajd. 46 Gyilkolni. 48 Kettőzött helyeslés nemetül. 50 Magyar író vezetékneve. 52 A gazda teszi őszel. 54 Ó-görög tengeri nimfa. 57 Személyes névmás. 58 Kettős mássalhangzó.

22. számú keresztrejtvényünk helyes megfejtése:

Vízsz. 9. Bekerít. 36. Benedek. Függ 12. Romulusz. 14. Anatole.

Helyes megfejtést küldtek be:

Derzsy Zoltán, Kósa József, Szalló Annuska, Páll V. Géza, Szabó Lajos, Czillik János, Szabó Józsefné, Lázár Béla, Balás Magda, Bernád Istvánné, Csató Sándor, Nemes Gabriella, Tóth István, Jakab Albertné, Puskás Ödön, Babilon András, Boga József.

Regény ujdonságok:

Lazvi: A kiválasztottak kötve . . .	173 lelt
Fóth Pentár 9—2-ig. kötve	202 "
Foster: Amerika álma. füzve	148 "
Kenneth: Eszaknyugati átjáró I. II füzve	297 "

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postafatakrékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Írásokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárásutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Élénkebb szél, több helyen felhősakadás, a meleg a nyugati részeken csökken, keleten tovább tart.

ILEANA FÖHERCEGNŐ ÁTUTAZOTT NAGYVÁRADON. Nagyvárad. Saját tud. Ileana főhercegnő, Habsburg Antal főherceg felesége, péntek este fél 9 órakor két gyermekével Nagyváradra érkezett és a Park Hotelben szállt meg. A főhercegnő, akinek kíséretében két udvarhölgy és egy udvarnagy tartózkodik, Bécsből érkezett és Bránba utazik nyári üdülésre. A főhercegnő és kísérete az éjszakát a Park-szállodában töltötte és szombat reggel fél 9 órakor folytatta útját.

Házasság. Katona Irmuska és Karácsonyi Zoltán vasárnap, július 2-án délután 6 órakor tartják esküvőjüket a Szent László-templomban, melyre minden ismerősüket és jóbarátjukat ezúton hívnak meg.

FELHÍVÁS A NYUGDÍJ NÉLKÜLI MÁV. NYUGDÍJASOKHOZ. A Semmitől nemrég az érdekeltek felfolyamodására úgy határozott, hogy mindazoknak a MÁV. nyugdíjasoknak, akik 1929-ben utólagos eskütelre jelentkeztek, de mai napig sem kaptak még nyugdíjat, a legfőbb nyugdíjpénztár (Casa Generala de Pensii) tartozik fizetni a törvényes nyugdíjukat. A Magyar Népközség irodája együttesen akarja megtenni a nyugdíj folyósítása iránti lépéseket az összes, ebbe az osztályba tartozó nyugdíjas érdekekben és ezért felhívja az érdekelteket arra, hogy sürgősen jelentkezzenek a Magyar Népközség nagyváradai szervező irodájában vonatkozó irataikkal együtt és összeírás céljából. Az iroda délelőtt 9—1 óra között tart hivatalos órát.

Kiadó

egy kétszobás utcai garszonlakás, kapualjából különbejárattal és egy szép sarok üzlethelyiséggel: minden újonnan festve és mázolván. Cím a kiadóban.

ALKALMI ÜZLETKÖTÉSHEZ NEM KELL IPARENGEDÉLY. Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári iparkamara közegei kihágási jegyzőkönyvet vettek fel Friedmann I. vállalkozó ellen, arra hivatkozva, hogy Friedmann hordok eladásával foglalkozik, noha erre iparengedélye nincs. Friedmann a jegyzőkönyv ellen a törvényszékhez felebbezett és az ott megtartott tárgyaláson a következőkben adta elő védekezését: Annak idején társaság formájában vállalatot akart alapítani kóser borok forgalombahozatalára és a kérdéses hordókat e vállalat céljaira vásárolta. Minthogy később a vállalat terve kútba esett, a hordókat felhasználni nem tudta és ezért kénytelen volt azokat továbbadni. Hivatászerűen azonban nem foglalkozott hordók eladásával. A törvényszék az indokolást elfogadta és Friedmann-t a követett bírság alól felmentette, kimondva egyben ítéletének indoklásában azt, hogy alkalmi üzletkötéshez nem kell külön iparengedély.

Szökés közben agyonlőttek egy toloncházi rabot. Budapestről jelentik: Koranik Teodor 28 éves hentessegéd és Jedligyka 23 éves pékségd toloncházi rabok szökést kíséreltek meg. Szökésüket azonnal észrevették. A fegyőrök riasztó lövéseket adtak le, de a menekülők nem álltak meg. Az egyik lövés Koranikot halálosan megsebesítette. Jedligykának a sőtétben sikerült elmenekülnie.

ZÜRICHI ZÁRLAT: Párizs 15.75 $\frac{1}{2}$, London 20.77 $\frac{1}{2}$, Newyork 443.58, Brüsszel 75.45, Milánó 23.34, Amszterdam 235.55, Berlin 17.806, Szófia 540, Prága 15.10, Varsó 83.62, Belgrád 10, Bucaresti 325.

Gyászmise. Özv. Horváth Károlyné, pozsonyi Fekete Aranka férjéért és leánya Horváth Nusi zongoratanárnő édesapjáért, Horváth Károly v. polgáriiskolai tanár és szerkesztő lelküdvéért f. hó 3-án reggel 9 órakor mutatják be az egész-telős szentmisét a Barátok templomában, Nagyváradon.

NYOLC ÜGYVÉD KÖZÜL CSAK NÉGY-NEK SIKERÜLT A KAMARAI FELVÉTELI VIZSGA. Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári ügyvédi kamara tegnap tette köze az ügyvédi felvételi vizsgák eredményét. Eszerint a dr Predovici büntetőtáblai elnök vezetésével működő bizottság előtt vizsgára nyolcan jelentkeztek, kettő azonban még az írásbeli vizsgán elbukott. A szóbelire került hat jelölt közül mindössze négynek sikerült letenni a vizsgát és pedig a következőknek: Gionea Vasile 7.33, Bizeria G. Ioan 6.80, Baloniri Ioan 6.38 és Mora József 6.10 eredménnyel.

Ismét megkezdí működését a Belgo-Romana kolozsvári textilgyár. Saját tud. A kolozsvári Belgo-Romana textilárugyár körülbelül 10 héttel ezelőtt leállította üzemét, amit nyersanyagbeszerzési nehézségekkel indokolt. Ugylátszik, hogy ezek a nehézségek elsimultak, mert a gyár munkásainak nagy részét ismét berendelte és hír szerint rövid időn belül a többi munkások is megkezdik majd a munkát. Kolozsvár gazdasági életére nagy befolyással volt az, hogy körülbelül 400 munkás több mint 10 héttel kereset nélkül állott.

HARMINC EMBER HOLTTESTÉT FOGTÁK KI EDDIG A BULGÁRIAI ÁRTERÜLETEN. Szófiából jelentik: A bulgáriai árvíz rendkívüli pusztítást végzett. A Rosica-folyóból utászkatonák tíz holttestet fogtak ki. A holtak az árvíz által teljesen elseper Bastochlovo és Gorna-Rosica községekből származnak. Később ismét húsz holttestet fogtak ki a Rosica-folyó által elárasztott vidéken hőmpölygő hullámokból.

Garden-partyt rendez július 5-ikén fél 10 órai kezdettel a nagyváradai Állatvédő-Egyesület az Unió Club gyönyörű nyári kerthelyiségében. A város legszebb fiatal asszonyai és leányai máris olyan fényes eredménnyel árusítják a belépti jegyeket, hogy előre megíósolhatjuk az estély sikerét. A rendezőség sok meglepetésszerű gondoskodást, így lesz pl. sorsolás, melynek értékes díjai között megemlítjük a hírneves körösparti Mücketeinfodrászat által felajánlott Dauer-ondulást, a Polyfoto egy felvételét. Ez azonban nem jelent újabb kiadásokat, mert bele van számítva a 30 leles belépti jegyek árába. Ezeket meghívók ellenében lehet megváltani. Akik ilyen meghívókra igényt tartanak, jelentésk be telefonon 14—52. sz. alatt. A játékosokról is gondoskodás történik. Lez bridge, rummy, sőt kaláber is. Asztalokra előjegyzéseket elfogad az Unió Club főpincére.

EGY ORVOS SÜLYOS BALESETE. Székelyhid. Saját tud. Dr Erdős Jenő székelyhidi orvost súlyos baleset érte a napokban. A közeli Kiskereki községbe egy beteghez szállították volna szekerem. Amikor az országúton egy motoros jármű jött szembe a szekérrel, a falusi lovak megbokrosodtak a nagy zajjal jövő járműtől és elragadtak. Dr Erdős a száguldo szekérről leugrott, de oly szerencsétlenül, hogy bal vállpercét eltörte. A súlyosan sérült orvost kórházba szállították.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a nagyváradai Törökvis kirándulása iránt. A Törökvis tíz napos kirándulása iránt mind nagyobb érdeklődés nyilvánul meg. A kirándulás résztvevői július 15-én este 10 órakor indulnak Nagyváradról Nagybányára, ahová reggel 6 órakor érkeznek. Délben tovább indulás és este érkezés Borzára. 17-én reggel Cămpulungra mennek át a kirándulók, 18-án reggel Dorna Vatrara, 19-én Ceahlăna indul a csoport, 20-án Gyilkostó következik, ahonnan 22-én reggel indulunk tovább Tușnád-füredre, 23-án Brassó következik és 25-én reggel indulnak vissza Váradra, ahova este 11 órakor érkeznek vissza. A túrán a könnyű és nehéz túrázók egyaránt megtalálhatják a maguk kedvtelését. A Bódi-tó, Rarău, Gimelcu, Ceahlăna, Kis és Nagy-zohard, Egveskő, Szent Anna-tó, brassókörnyéki hegyek, Nagykirálykő a kirándulás turisztikai része gazdag és változatos program. Az 1400 km utat párnázott ülésű Kamionon tesszük meg. Résztvételi díj 900—1000 lei. Jelentkezni lehet Popper sportnál Bul. Reg. Ferdinand 10. és Fekete virágüzletben, kishíd. Tel. 33—63.

Temetések. Stagi Kálmán 79 éves korában meghalt. Temetése vasárnap 6 órakor lesz a Steinberger-kápolnából. — Leukutia Géza 61 éves bádócziparos meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia.”)

A Láposy Zeneiskola huszonegyedik évfolyama június 30-án a legteljesebb siker jegyében ért véget. A Láposy Erzsébet vezetésével álló jónévkü iskola, már két évtizeddel ezelőtt is számottevő intézete volt városunknak. Az iskola kitűnő felszerelése, modern tanterv, jól bevált módszer, türelmes, odaadó tanítás jellemezte mindig ezt a kitűnő zeneiskolát, ahonnan oly sok nagyszerűen előkészített növendék került ki, akik tudásuk, képzettségük révén a zenei élet terén mindenütt megállták helyüket. Az iskolát ezekben is nagyszámú tanuló látogatta. Ezek közül szorgalmukkal, tudásukkal különösen kitűnt Ehrmann Alfréd, Fodor József, Glück István, Markovits János, Mucsy Imre, Nagy Imre, Nagy Géza, Pascán István, Rácz János, Roth József, Szabó László, Szabó Mátyas, Balogh Alice, Beke Margit, Bozsy Kata, Faragó Gizi, Ferenczy Eta, Fingerhuth Mária, Franner Gabi, Flópp Erzsé, Kászonyi Irén, Klein Ibi, Lukács Zsuzsi, Oláh Margit, Popoviciu Doina, Vargha Gyöngyi.

DIANA

frissit, üdit

REJTÉLYES BÜNTÉNY ALDOZATAUL ESETT EGY UJARADI MATRÓNA. Aradról jelentik: Két nap óta rejtélyes büntény ügyében nyomoznak Ujaradon. Aman Terézia 74 éves magánzónót lakásának padlásán, az egyik gerendára felakasztva holtan találták meg. A matróna nyakára vastag vaslánc volt hurkolva. Koponyája jobboldalán kemény tárgytól származó, borzalmas ütési nyoma tártongott. Nyilvánvaló, hogy gyilkosság történt s a tettes csak azért akasztotta fel utólag áldozatát, hogy az öngyilkosság látszatát keltsse. Az idős asszony holttestét csütörtökön felboncolták s a boncolás adatai igazolták a rendőrség gyanúját. Aman Terézia nemrégiben végrendelkezett s minden vagyonát hozzátartozóinak hagyta, három hold szőlő kivételével, amelyet maga művelt. A lakásban talált nyomok arra mutatnak, hogy a tettesek pénz után kutáltak, senki se tudja azonban, hogy az öregasszony mennyi pénzt őrzött otthon és így nem sikerült megállapítani, hogy a véres büntény tettesei tényleg elvittek-e magukkal valamit? A nyomozás folyik.

Száznyolcvanezer leiert megszerezte a Rapid Sípóst. Bucurestiből jelentik: Az FC Rapid és a jugoszláv válogatott Sípós, illetve annak egyesülete a Gradjanski közötti szerződéses tárgyalások, sikerrel jártak. A Gradjanski hozzájárult Sípós kiadásához és ennek alapján a kitűnő játékos már le is igazolták az FC Rapidhoz, amely vasárnapi, Venus elleni kupamérkőzésén már új szerzeményét is felvonultatja. Sípós kiadásának ára hatvan ezer dinár (180 ezer lei) s egy zágrábi mérkőzés volt. A Rapid vezetősége egyébként úgy nyilatkozott, hogy Sípóson kívül nem szándékozik más külföldi játékos leszerződtetni s a Bican és Hahnemannal folytatott tárgyalások híre nem felel meg a valóságnak.

Iskolai értesítés. A nagyváradai református elemi iskola igazgatósága felhívja a szülők figyelmét, hogy a 7 évet be nem töltött I. o. növendékek ügyében felvilágosítást nyerhetnek minden hétfőn és pénteken d. e. 9—12 óra között. Az előző beiratott gyermek születési bizonyítványát idejében be kell szerezni. Közöljük azt is, hogy iskolánk a jövőben is teljes hét osztályt működtik. A fentemlített hivatalos órák alatt készeleg állunk a szülők rendelkezésére. Ref. el. isk. igazgatósága.

Huszonöt éves papi jubileum. Szent László napján bensőséges ünnepség keretében tartotta meg Fodor Gergely csicsókeresztúri plébános pappasztenelésének 25 éves jubileumát. Az évforduló ünnepségein a nagyszámú hívősegen kívül résztvett a környékbeli papság élükön Lestyan József beatercei főesperessel. A kegyúri templomban az ünnepi szentmise főolvaszták a jubiléumnak érkezett püspöki leiratot. A főpásztor a tevékeny és áldozatos munkáért esperesi és tanfelügyelői tisztséggel tüntette ki Fodor Gergelyt. A templomi ünnepség után a különböző egyesületek és hatóságok küldöttségeinek jókívánásait fogadta az ünnepelt.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS

Mindazok, akik felejtethetetlen, drága jó férjem elhunytá alkalmával részvéttükkel igyekeztek nekem fájdalommat enyhíteni, vagy koporsójára virágot helyeztek, fogadják hálás köszönetemet.

ÖZV. BUTYKA LAJOSNÉ

Asszonyok dolga

A legszebb gyermekruha

Ablakom alatt, lent a téren gyermekek játszanak. Nevetgélnek, futkosnak, néha még boxolásra is sor kerül. Arcuk kipirul, boldogságot, örömet tükröz. Szinte felénk kiáltják: szeretjük az életet, a napsugarat, a vizet, de rajtatok múlik, hogy mindez a miénk legyen, hogy mindig így tudjunk örülni, hogy a jövőnk ilyen gondtalan tiszta legyen és egyszer mi is megelégedett szemekkel nézhessük a mi gyermekeinket.

Ször gondoltam arra, hogy ma már nincsenek igazi gyermekek. A mai gyermek olyan, mint ha felnőtt lenne. Évszázadok folyamán nagyokat megillető jogokat vívott ki magának. Vannak könyvei, az újságokban helyet követel magának, a rádió előadást tart neki, van kedvenc színésze, játékszerai a technika legújabb találmányai, ő is türelmetlenül várja a postást, hogy meghozza gyermeklapját és kíváncsian nézegeti a divatlapok gyermekhasábjait, hogy aztán édesanyja ruhájára könyörtelenül kimondja az ítéletet:

— Ebből nekem ruha kell!

De ez még a jobbik eset. Hiszen a legtöbb édesanya úgyis azzal a gondolattal veszi sokszor a ruháit: majd ha elhordtam, jó lesz a „kicsinek”. Mert a gyermekruhák divatjában hosszú évek óta nincsen lényegesebb változás. A gyermekruha igazi modellje ott születik meg az édesanyák szívében. És a legszebb benne az, hogy az a ruha, ka-

azt a gyermek is viselheti. A kislány maradjon csak meg a magyaros nagy angolos matrózformánál és ne akarjunk belőle nagyosan öltözködő hölgyet csinálni. Ugyis eljön annak az ideje, amikor, sajnos, lekíváncsodik már róla a matrózruha.

... Künn már esteledik, a játszótér lassan kiürül. Az ör már türelmetlenül topog, mert az egyik kis zsarnok, aki mostanában tanult meg járni, első nadrágjában diszelegve szoroson öleli a pad lábát s nem akar hazamenni. Aztán mégis elindul... sikerült vele megértetni, hogy holnap is van nap. Búcsút int a játéknak, levegőnek, napsugárnak. A legközelebbi viszontlátásra!

A konyha körül

Meggybefőtt. Teljesen ép és érett meggyet főzzünk be. Legjobb a sötétszínű, nagyszemű, úgynevezett „spanyol” meggy. A szárát leszedjük, jól megmossuk több vízben, lecsorgatjuk és gondosan megmosott, lehetőleg kénezett üvegekberakjuk. Időközben darabos vagy kristálycukrot egy, csupán befőzésre használt kőedény-, üveg- vagy vörösrézűsben vagy lábosban megfőzzük, főzés közben a habot gondosan leszedjük, ha már nyúlós a cukor, akkor kissé lehűtjük és egy késhegynyi szalicilsavat hozzáadva, a gyümölcsre öntjük, majd befőzőhártyával (ajánlatos két rétegben alkalmazni), gumival leszorítjuk és 10–15 percig, újságpapír és ruhák közé rakva, kigőzöljük. Hideg vízzel kell feltenni. Csak 24 óra múlva kell az üvegeket kiszedni, letörölni és száraz és hűvös helyre állítani. Egy kiló meggyhez körülbelül 30 deka cukrot főzzünk meg hat deci vízben.

Meggy cukorban. Egy kiló szép meggyhez félkiló cukorból és hét deci vízből sűrű cukorszörpöt főzzünk. Ha jó sűrűre befőztük, akkor a megszedővel kimagozott meggyet betesszük és öt percig főzzük. Félreállítjuk, kiszedjük a gyümölcsöt a szörpökből és azt 15 percig főzzük, majd ismét beletesszük a meggyet. Ezt háromszor megismételjük, üvegekbe töltjük, egy kevés szalicilsavat teszünk a tetejére, de csak 24 óra múlva kötözzük le.

Meggydzsem. A meggyet kibontjuk, egy lábosban addig főzzük, amíg a leve elfő, ekkor teszünk bele minden kilóhoz 75 deka kristálycukrot és körülbelül félóra hosszat főzzük, üvegekbe töltjük, másnap gondosan leköttözzük. Ennek is le kell szedni a habját.

Cserezsnye vagy meggy réteshez. Az egészséges, de lehet apróbb szemű gyümölcsöt kimagozva üvegekbe töltjük, egy késhegynyi szalicilsavat adva hozzá, leköttözzük és 15 percig gőzöljük.

Mindenkinek leghőbb vágya, saját telke, saját háza!!!

Magánházak, bérházak, háztelkek, szőlők, birtokok **adás-vételét közvetítő iroda.** Minden igényt kielégíték!! Kérem, hogy eladói ingatlanát velem közösen isziveskedjék! Válasszon és vásároljon!

Horváth ingatlaniroda
Str. Regele Carol II. 3 sz. Orso ya-zárda épület

bátka, vagy apró fehérenemű, amelyik az anyai szív divatszalonjában készült, kivétel nélkül szép. Mindegyikén van valami, amit még soha nem látott senki. És mégis, mintha egy közös vonalban hasonlitanának egymáshoz.

A gyermekruhák egyik lényeges kelléke a tisztaság. Hiába készült a ruha a legjobb gyermekszalonban, hiába bodorítottuk loknikba a vékony-szalú selymes hajfűrtöket, ha a ruháska piszkos, ha a kis nyári cernakesztyűk lyukasak esokoládésak, ha a kalap szalagja gyűrött, akkor a gyermek nem szép. Ajánlatos a gyermekruhát könnyen mosható anyagból készíteni. És itt számtalan lehetőség áll rendelkezésünkre. Leghasználatóbb és legerősebb a fehér vászon. Könnyen mosható és szinte elszakíthatatlan. Hímzés, hűzás a leggyakoribb díszei, mint általában minden gyermekruhának. Ünnepeyesebb alkalmakra könnyű gyapjúanyagból, szegő- vagy csipkedéssel készülhet a leánykaruha, nagyon meleg napokra esetleg organdiból vagy batisziból, telehímzve apró, elszórt virágokkal, vagy az ismert „darázs-fészek” mintával a nyak- és vállrészen. Maradékokból, vagy két kintott ruhából keresztiben és hosszában való csikózással újat varrhatunk. Helyesek a kötényruhák vászonból, tarka keresztöltés-hímzéssel és a számtalan aprómintás, virágos, kockás anyagú nyári játszóruhák bubigallérral, puffos ujjakkal. Mostanában gyakoriak a magyaros gyermekruhák, kabátkául pedig a színes hímzésű apró szűrők.

A gyermekruha rövid legyen. Lehetőleg térdfenülű. Kényelmes, bő, hogy ne gátolja a mozgást. Fiúknak célszerű viselet a sötétkék, rövid vászonnadrág, fehér, esetleg csikos blúzzal, vagy fehér vászonnőtény kimonóblúzzal, tarka keresztöltés-hímzéssel. Játékhöz rövidebb, ünnepeyesebb alkalmakra magasabb szárú rövid harisnyát adjunk. Nyáron legjobb a vászonkalap viselete leányoknak, fiúknak egyaránt.

Es végül van még egy fontos tényezője a gyermekruhának. Legyen gyerekes, fiatalos. Ne gondoljuk, hogy ami nekünk, felnőtteknek jól illik,

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei:

Vasárnapi előadások. Vasárnap négy előadást tart a színház együttese. Déllelőtt 11 órakor *gyermekelőadásban* színre kerül, nagyon olcsó helyárrakkal a *Jancsi és Juliska* gyermekoperett; délután 3 órakor, olcsó helyárrakkal a *Julia* operett, délután 6 órakor, rendes helyárrakkal a *Fűszer és csemege*, Csáthó színműnek lesz utolsó előadása a szezonban; míg este 9 órakor a *Vén bakancsos és fia a huszár* népszínművet eleveníti fel az együttes. Szigeti Józsefnek, a nagynevű magyar népszínműírónak legszebb darabja a *Vén bakancsos és fia a huszár*, amelyet Szabados Árpád teljesen új, modern átdolgozásában, Gróf László rendezésében és a színház legjobb erőinek közreműködésével hoznak színre.

Hazajáró lélek. Lázás izgalom és hatalmas érdeklődés előzi meg Zilahy Lajos szenzációs darabjának, a *Hazajáró lélek*-nek hétfő esti bemutatóját. A legnagyobb erőfeszítést igénylő hatalmas előkészítések után tökéletes előadásban, teljesen új, modern kiállításban kerül színre ez az érdekesítő izgalmas darab, amely a közönség minden rétegében egyetemes és megrendítő hatást vált ki. A *Hazajáró lélek* hétfőn és kedden este van a színház műsorán a társulat legkiválóbb erőivel.

Műtét. Tomcsa Sándor eredeti vígjátéka, az Erdélyi Helikon és a színház pályázatán kitüntetett újdonság. Bemutató előadás szerdán este.

Kedden délután 6 órakor: *Idegyere rózsám*. Szerdán délután 6 órakor *Via Mala* kerülnek színre, olcsó helyárrakkal.

A Thalia színtársulat nagyváradi vendégszereplésének műsora:

Szombat este 9 órakor: *Angyalt vettem feleségül*.

Vasárnap délelőtt 11 órakor: *Jancsi és Juliska*. (Gyermekelőadás, nagyon olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 3 órakor: *Julia*. (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: *Fűszer és csemege*.

Vasárnap este 9 órakor: *A vénbakancsos és fia a huszár*. (A nagyszerű népszínmű ciklus legvonzóbb darabja.)

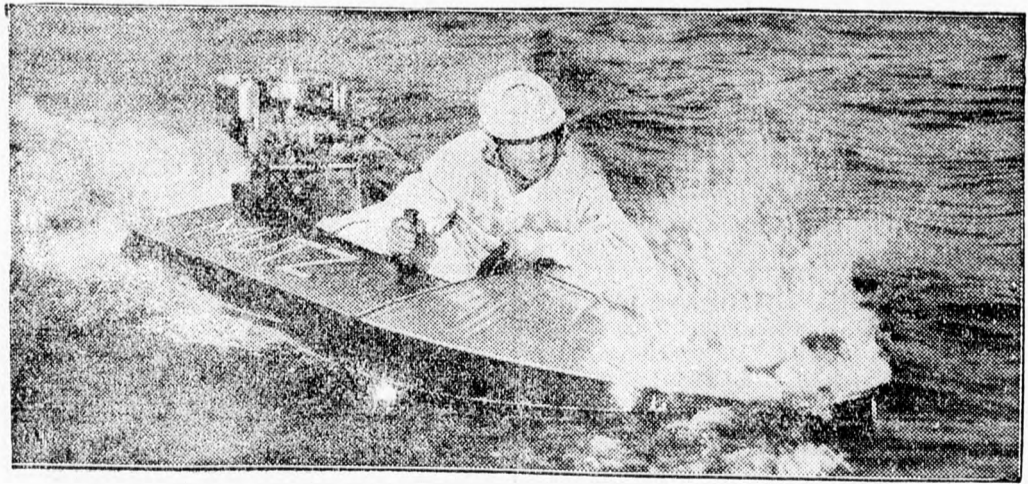
Hétfő este 9 órakor: *Hazajáró lélek*. Zilahy Lajos színműve, az idény nagy színházi produkciója. Főszerepekben: Fényes Alice, Czoppán Flóri, Kovács György, Nagy István, Jenéi, Tompa, Lantos, Csóka, Réthelyi, Deésy, Örvössy stb. Teljesen új kiállításban. Rendező Szabados Árpád.

Kedd d. u. 6 órakor *Idegyere rózsám*. Olcsó helyárrakkal.

Kedd este 9 órakor: *Hazajáró lélek*.

Szerda d. u. 6 órakor: *Via mala*. Olcsó helyárrakkal.

Szerda este 6 órakor: *Műtét*. (Tompa Sándor eredeti vígjátéka 3 felvonásban. Az Erdélyi Helikon és a színház pályázatán kitüntetett újdonság. Főszereplők: Fényes Alice, Benes Ilona, Czoppán Flóri, Faludi Márta, Feledi Éva, Rajnai Elli, Nagy István, Tompa Sándor, Kovács György, Mészáros Béla, Bodó György, stb. Rendező Szabados Árpád.)

Ujjé, remek a nyár!

Kánikulai napsütésben sülk a motorcsónak, hasítja az óceán vizét... De egy korhadózó, öreg csónakon a Körös vizén, vagy a Maroson ringatózni, az is szép és az is kellemes...

A GYERMEK

Rovatvezető: HORVÁTH ÁRPÁDNÉ

A jutalom

Klárka gyönyörű hajshabát kapott ajándékba. Máskor is kapott ő anyukától a névnapjára, a születésnapjára, a Jézuska is hozott neki majdnem minden karácsonykor szebbnél-szebbeket. Nagyon szerette őket, nagyon örült nekik, de a most kapott babának mindennél jobban örült és büszke volt arra, hogy megkapta.

El is mondom, hogy ennek mi volt a különös oka.

Mikor az ősszel Klárkát az anyukája beíratta az első elemi osztályba, tetszett neki a sok kis leány, akik szintén odajártak, de egyáltalán nem tetszett neki az iskola.

A kövér, lusta kislány sehogy sem akart tanulni. Nem azért, mintha nem tudott volna, hanem, mert kényelmes volt és nem szerette, csak a játékot.

A többi kislány már olvasgatni kezdett, Klárka még a betűket sem ismerte.

— Meg kell tanulnod olvasni! — mondta neki anyuka, — nem nőhetsz fel tudatlanul, mint a vadak!

— En nem akarok tanulni, nem akarok olvasni, — makacszkodott a kisleány és bizony az első félévi bizonyítvány csupa rossz tanjegyekből állott.

Anyuka nagyon búsult emiatt, egész nap szomorú, kedvetlen volt. Szemrehányó pillantásokat vetett Klárkára. Fájt neki a kisleány hanyagsága.

Este, amikor Klárka már lefeküdt szép, fehér ágycskájába, apuka bement hozzá, leült az ágya mellé és komolyan nézett rá.

— Tudod-e kicsikém, hogy anyuka nagyon búsul miattad? — mondotta. — Olyan nagyon, hogy még sírt is.

Klárka tágranyitotta a szemét.

— Sírt? Miattam? — kérdezte, — de hát miért apukám?

— Mert nem akarsz tanulni — válaszolt apuka. — Anyu azt hiszi, nem szereted őt, hogy annyira szomorított!

— De hiszen én nagyon szeretem anyut! — kiáltotta Klárka, felülve az ágycskájában, — csak a tanulást nem szeretem!

— Az nem igazi szeretet, gyermekem — szökött apuka, — aki igazán szeret valakit, annak igyekszik örömet szerezni.

Klárka sokáig nem tudott elaludni, folyton azon gondolkodott, mivel mutassa meg anyukának, hogy ő nagyon szereti őt.

Pár nap muva, estefelé anyu ölébe kérekedett, kis karjait nyaka köré fonta és hibátlanul elmondta az egész ábc-t.

Ettől kezdve nem lehetett panasza Klárkára. És amikor az év végén a bizonyítványt hazavitté, igazán nem kellett miatta szégyenkeznie! Ennek a jutalmául kapta a szép nagy babát és valahányszor reánézett, boldogan érezte, hogy igazán megérdemelte ezt a gyönyörű babát!

Tanító néni.

Volt egyszer egy ostoba liba

Mert nem valamennyien olyan ostobák ők, mint a hírük. Minden időben voltak közöttük okosak is, mint pl. a kapitóliumot megvédő ludak...

Az a liba, amelyikről ez a történet szól, ostoba volt. Ezt elsősorban Jancsi, a libapásztor fiú állította. Semmiképp sem hitte el a libuska magáról, hogy ez így van, sőt, ellenkezőleg — mint a korlátoltak általában — még különösebben okosnak is képzelte magát és úgy vélte, hogy valami egészen különös hívatottsága van a sorstól. Hogy az miben fog megnyilvánulni, nem is képzelte. Egyelőre különösen feltűnőnek és hallatlannak találta, hogy mint a többi közönséges libának, neki is sorban kellett a pásztorfiú előtt menni. A libasorban ő a negyedik volt és a finom, izletes füvecskékből, amelyek az út szélén díszlettek, csak azokat kaphatta, amelyeket az első három előtte menő társa meghagyott, vagy nem vett észre. Sértve érezte magát emiatt és hacsak alkalom kínálkozott, ha egy kis pocsolót talált, különvált a többiekől, belefeküdt a piszkos vízbe, a szép, fehér tollainak a rovására is.

Jancsi nem igen pártolta ezeket a kirándulásokat. Igyekezett előbb szép szóval, majd erősebb eszközökkel leszoftatni a libuskát a különkedésekről. A libuska emiatt szívből gyűlölte a pásztorfiút és subogó vesszőjét. Haragjában napokig nem hallatta hangját. A gágogását ugyanis rendkívül szépnek találta és úgy vélte magát megbosszulni bántalmazóin, hogy némaságot fogadott.

Egyik szép, harmatos reggelen, amikor Jancsi a libákat kihajtotta az ólból, az udvaron a nagyságos asszonyt hallotta a szakácsnővel beszélgetni.

— Egy kell feltétlenül, — mondotta az úrnő.

— Még olyan fiatalok, — felelte a szakácsnő, — nem arravalók...

— Nem tehetek róla, — ellenvetette az asszonya, — nagypapa már sürgeti. Nem képes az operáját megírni. Régi szokásához hű maradt és nekünk engedelmeskednünk kell. Ebben az évben, hiába, kivételt kell tennünk, ha fiatalok is...

A libák nem hallgattak a beszélgetésre, csupán a mi különünk figyelt minden szóra.

— Mit? Hogy mi soványak, gyöngék volnánk? — méltatlankodott. — Ugy látszik, engem nem látott meg a kisasszony! Mit is akarnak tulajdonképpen? Igen! A nagypapa operát akar írni és ezt nem teheti nálunk nélkül. Egyre közülünk szüksége van. Ezt mondták! De mi is az az opera? Hm! Megkérdezem a gunártól. Igaz, hogy ő rém ostoba, de öreg, talán tudja...

A gunár tudott felvilágosítást adni.

— Az opera? — mondta. — Ugy tudom, olyan valami zürzavar, amelyben zene- és énekszámok vannak.

— Énekszámok? — kiáltotta libuska felvillanyozva, — ez az, amit nálunk gágogásnak neveznek. Pompást — folytatta. — Mellette vagyok! Majd megmutatom, hogy ebben én vagyok az első...

Mikor este hazaértek a libák, a szakácsnő az ólajtóban állott.

— Na most sikerülni fog, — gondolta az ostoba, egy fülhasegató rikoltással kitért a sorból és egyenesen a szakácsnő fehér kötélyének rohant.

— Na ez ugyan megkönnyíti a dolgomat, — mondta a jóasszony, nyakánál fogva elkapta a libát és vitte a konyhába.

És másnap?...

Nagypapa az íróasztala előtt ült és lúdtollakat hegyezett... Hiába! Csak tudtollal tudott írni. Délben pedig finom libasültet tálaltak az asztalra...

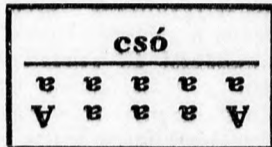
Ó, a szegény, ostoba, hiú libuska!

FEJTŐRŐ

Ki írta azt a verset, — amelynek alább következő szakaszában javítsátok ki a hibákat — és mi a vers címe?

„Este van, este van, kiki nyugalomba,
Feketén hólingat a díófa lombja,
Zúg az éji bogár — neki meg a falnak,
Nagyot koppan — aztán — aztán elhallgat...
Mintha lába kelne valamennyi rögnek,
Lusta földi békák szanaszét görögnek,
Csapong a denevér, az ereszt sodorván,
Kiáltoz a bagoly, csonka régi tornyán.

Betűrejtvények:

Számtani feladvány:

Valaki azt mondja: Az atyám 23 éves, őcsém 3 éves. Hány év múlva lesz atyám háromszor olyan idős, mint őcsém.

Tréfás kérdések:

Milyen kas állat?
Milyen ló van a tengerben?
Milyen alapja nincs egy háznak sem?
Milyen ősz vigyáz a kertre?
Milyen ék van minden házban?
Milyen ágból olvashatunk?
Megfejtési határidő július 25.

A Gyermekrovat június 4. sz. között rejtvények megfejtése:

Pótlórejtvény: A rút kis kacska. — **Betűrejtvények:** Napóra. Vakáció. — **Vonalrejtvény:** Vidám, jó szünidő! **Talalós kérdések:** A legerősebb ital a víz, mert malmot hajt, hajót visz. — A bibliában hat betű van.

Megfejtettek: Szolga Klára, Horváth Erzsike, Klein Lórika, Kiszely Margit és Erzsébet, Ertsey Gabi és Attila, László Ildikó, Lőrincz Bőske, Szabó Irénke, Anderlich D. Zsolt, Szeibel Ferike, Török Emmi, Lengyel Gizi, Juhász Ila, Alföldi Oli, László Gizi, Császár Rózsika, Krizsa Irén, Millye Ibi, Todorán Rózi, Tóth Mancsi, Rehon Gabi, Cseruda Irma, Szabó Erzsike, Bredán Baba. A könyvjutalmat Klein Lórika nyerte. A könyvet elküldtük.

A Gyermekrovat postája

Czifra Kató. Hála Istennek, hogy szerencsésen megérkeztem, kis pünkösdi rózsák! Nagy az öröme — képelem — Anyukának és Apukának! Szívből üdvözöllek! Remélem hű olvasója leszel a gyermekrovatnak! — **Szolga Klára.** Nagyon szép gondolatod, hogy ti is bekapcsolódhassatok az árvákat segítő, gondozó munkánkba, nagy örömmel vettem, köszönöm! Szívesen elfogadjuk! Finom lélekre vall a készséged. Gyűjts össze több ilyen jó kis leányt, majd szervezzük egy ifjúsági csoportot. A rejtvény jön. Ölellek. — **Ertsey Gabi.** Kedves volt, hogy Anyukádat elhoztad hozzám, máskor is szívesen várlak! — **Anderlich D. Zsolt.** Nekem is öröm, hogy jó eredménnyel vagy túl a vizsgán, várom az ígért rejtvényeket és megfejtéseket. — **Alföldy Oli.** Sajnos, a fényképek közlése lehetetlen. Az ismerősök keressék meg a nevedet a megfejtők között, az elég bizonyított! — **Kiszely M. és E.** Gratulálok a jól sikerült vizsgához! Már virágozik a petunia és az öreg, fehér pad, nagyon várja a három kis leányt. — **Horváth Erzsike.** Kedves, hogy úgy szereted a „Igy történt” című mesét, én is szeretem a te szép, hibátlan frásodat. A rejtvény jönni fog. — **K. M. Ranolder.** Jó ez a szünidő! Azóta már biztosan otthon vagy! Szeretettel várlak! Ölellek! — **Hanák Sándor.** Há mi az „kedvencünk”? Ez a barátság? — **Sery Mária.** Megkaptam a könyvet? — **Hanák Sándorka!** Ird meg pontos címedet, mert a multkor megnyert könyvet viszehozta a posta. Mindannyiótoknak kellemes nyaralást kíván **Adéle néni.**

Józseffalváért

*

Temp'omi perselygyűjtés az erdélyi római katolikus egyházmegyében a július 2-iki vasárnapon

Márton Áron erdélyi római katolikus püspök legutóbbi körlevelében a következő intézkedést adta ki:

„Józseffalvi tűzkárosult testvéreink javára július hó első vasárnapjára, Sarlós Boldogasszony napján (július 2-ikán) egész egyházmegyéim területén templomi gyűjtést rendelék el. Szeretettel kérem Híveimet, adakozzanak jószívvvel és a testvéri közösség tudatával a súlyosan megpróbáltatott felépítésére. A begyűjtött összegek haladéktalanul beküldendőek Egyházmegyei Irodámba.”

Ezzel kapcsolatban a püspök úr 1719—1939. szám alatt minket is értesített, hogy a templomi perselygyűjtések eredményét az Egyházmegyei Iroda a „Magyar Lapok”-kal közölni fogja. Lapunk készséggel áll rendelkezésre, hogy a közlés alapján a józseffalviak iránti hittestvéri részvét ez újabb megnyilatkozásáról is számot adjon.

Józseffalva kiáltó szava újból és újból végig rezeg az országon; megdobogtatja s a részvét és testvéri szeretet forró érzésével tölti el a szíveket. És hol itt, hol ott lobog fel a segítő akarat, amely áldozatot hoz és áldozatot követel abban a környezetben, amelyre hatni tud. Lelkes papok, tanítók, egyesületi vezetők, közéleti férfiak veszik kezükbe mindenütt az elpusztult Józseffalva ügyét; adakoznak, adakozásra buzdítanak és nap-nap mellett más és más helységekből érkeznek be hozzájuk jótékony megmozdulások eredményei. Most Földvári György dr. nagykárolyi plébános lelkes gyűjtéséről kell külön is megemlékeznünk, aki maga is tekintélyes összeggel járult hozzá a segélyakcióhoz. A szalárdi római katolikus és református hívek együttes adakozása szép felekezeti közösen fogásról tesz tanúságot. Nagyobb összeget eredményezett a színérváraljai egyházközség áldozatkészsége és a nagyváradai Szent Vince intézet gyűjtése. De a kiáltó szó átsap a határokon is; eljutott Rómába s adakozásra készítette lapunk ottlévő kitűnő munkatársát: Aradi Zsoltot, akinek nemeszívű adományáért külön is tolmácsoljuk Józseffalva népének köszönetét.

Eddig befolyt adományok: . . . 252.447.

Július 1-én a következő adományok érkeztek:

Aradi Zsolt szerkesztő, Róma . . .	3200
Irgalmas Nővérek, Gyulafehérvár	500
Színérváraljai római katolikus hívek adománya . . .	1000
Breitmeier József, Arad, gyűjtője	1292
Miklós Kálmán, Alsólonka . . .	100
Szent Don Bosco nevében . . .	15
Tamás Albert, Nagyvárád . . .	100
Nagy Márton nyug. főszolgabíró Nagyvárád . . .	100
Stoll Béla művész, Nagyvárád . . .	20
Mertz Mária liceumi tanuló, N.-V. N. N., Segesvár . . .	100
G. S., Nagyvárád . . .	150
Dr. Sándor János, orvos, N.-V. Pálffy István, Nagyvárád . . .	200
Jézus nevében, Nagyvárád . . .	200

Nagyváradai Szent József-telep adománya:

Varjú Sándorné . . .	40
Özv. Zsáros Mihályné . . .	100
Sárosi József . . .	40
20 lelt fizettek: Fodor Béláné, Izsák Imre . . .	40
10—5 lelt fizettek: N. N., N. N., Tulkán Zoltán . . .	23

Nagyvárad, Nogáll-utcai Szent Vincze-intézet adománya:

Seress . . .	50
Inplon Jánosné . . .	50
Tóth néni . . .	50
N. N. . .	80
Bartha Ilus . . .	100
Princzinger Vali tanárnő . . .	50
Kovácsik Jolán . . .	50
Kovácsik Ili . . .	50
Szent Vincze-intézet . . .	250
Gampe Károly, zárdalelkész . . .	100
N. N. . .	50
20 lelt adományoztak: Ioan Bistreanu, Kramli Inci, Spillmann, Varga Ellus, özv. Dávidné . . .	100
10 lelt adományoztak: Rom Ica, Szilágyi Róza . . .	20

Marosvásárhelyi adományok:

Római Katolikus Leánygimnázium IV. o., Marosvásárhely . . .	500
Mezei Margit I. gimn. tanuló . . .	15
Székely Magda I. gimn. tanuló . . .	50
Albert Ilona I. gimn. tanuló . . .	5
Papp Margit I. gimn. tanuló . . .	100
Óváry Zsófia I. gimn.	10
Rácz Margit	20
Hügel Gizella I. gimn. tanuló . . .	15
Vitális Agnes I. gimn. tanuló . . .	5
Luda Magda III. gimn. tanuló . . .	100
Kis-Kongregáció	100
Bányai Pirooska II. gimn. tanuló . . .	30
Zárda	500
Özv. Beátha Istvánné	100

A nagykárolyi római katolikus egyházközség híveinek adománya:

Dr. Földvári György, plébános . . .	500
Özv. Schnébl Jánosné	200
N. N.	50
Wéber Györgyné	30
Hribik János	50
Özv. Achim Györgyné	40
Serly Béla, c. kanonok	100
Steiger Antal, egyh. tan.	100
Serly Józsefné	20
Hágen Antal	100
Hágen Jánosné	50
Római Katolikus Oltáregylet . . .	500
Mészáros Péter	20
Józsa János	100
Gr. Károlyi Melinda uradalm. N. N.	1000
Fleischer Ede	50
Gindele Ignác	100
Erny József egyh. tan.	50
Kabelik Gyula, egyh. tan.	50
Toma István	100
Bekker Márta	100
Kmál Antal	50
Lengyel István	300
Római Katolikus Egyháztanács . .	445
Irgalmas Nővérek zárdája . . .	200
Ruff Sándor	100
Lengyel Ferenc	100
Rózsafűzér Társulat	100
Ludesch Pál	100
Farkó Illés	100
Kürtján Magda	25
Özv. Bogdán Mihályné	20
Merk Jánosné	50
Mellau Ferdinand	100
Ilonka és Elli	200
Özv. Fidi Antalné	50
Kekécs Gyula, gr. Károlyi urad. igazgató	500
Balika Sándor, gr. Károlyi urad. főszámvevő	150
Karmelita Harmadrend	500
Róm. Katolikus Egyházi Énekkar . .	500
Szent Kereszt-Szövetség	200
Római Katolikus Legényegylet . .	300
Templomi perselygyűjtés	1704
Özv. Schnélné	100

Szalárdi Katolikus és Református egyház együttes gyűjtése:

Gazdakör	100
Erdej Sándor	50
Szabó Sándor	100
Zumpf Ervin	100
Református Egyház	100
Nagy József	30
Szabó Ferencné	40
Kovács József	50
Sürger János	50
Büné	30
Szennyey József ref. lelkész . . .	50
Bogáti Józsefné	100
Mészáros József	50
Oláh Lajos	50
Kerekes János	50
Sípos Sándor	40
Sas András	50
V. Sípos Jánosné	50
Bende Gueztáv	50
Fazekas János	30
Jeges Sándor	30
Sípos Imre	30
Özv. Szabó Andrásné	30
Id. Nagy András	50
Király István	30
Özv. Király Lajosné	50
N. N.	50
Róm. Kat. Egyházközség	100

Szitter Gyula róm. kat lelkész . . .	100
Dr. Schmiedt József	100
Farkas Gábor	40
Szegedi Márton	50
Szilágyi Sándor	50
Nagy Antal	50
Bartsch Imre	100
Stahl Nándor	40
Czaholy Géza	50
Bimbó Sándor	50
Zumpfe N.	50
Karikó Danielné	30
Juhos Lajos	50
N. N.	100
Özv. Bartsch Arthurné	50
Gy. Molnár István	50
Ruska Lajos	50

20 lelt adományoztak: Szabó Eszter, Kovács S.-né, Pál József, Nagy Károly, Tári István, Szabó János, Nagy Péter, Dam Lajos, Ilyés Lajosné, Bimbó Andrásné, Karaj Imre, Egri Dániel, Jeges Pál, özv. Jancsó Béláné, Kise Sándor, Bélteki Imre, Szeoska Sándorné, Kovács István, özv. Fazekas S.-né, ifj. Nagy András, ifj. Tamás István, Király Jánosné, Király Sándor, Saáry András, özv. Szabó Józsefné, Király Pál, özv. Erdei Jánosné, Balajti Imre, Molnár Ferenc, Rolland András, özv. R. Pálné, Kovács László, Kis B.-né, Hoffmann Ferenc, Pál Béni, Viládár Lajos, Kovács Sándor, Bimbó Péterné, Karaszonné

780

15 lelt adományoztak: Kerekes Sándor, Pál Dániel, özv. Marosi Sándorné, Kerekes Sándor, Darvas Elek

75

10 lelt adományoztak: Körösi Jánosné, Molnár Sándorné, Kovács Károly, Szabó Mihály, Lőrinczi István, Soos János, Szabó Lajos, Kelemen János, Parti Béni, Piskó János, Oláh Józsefné, Sípos József, Saáry Mihály, id. Szabó Sándor, Hartmann, Bimbó Sándorné, Szabad Sándor, Kovács József, Bimbó Zsigmond, Szilágyi Imre, Lenti Jánosné, Kercka János, Tamás Sándorné, Kocsis Imre, Balogh Jánosné, Bimbó Ferenc, Kerekes Lajosné, Kerekes Andrásné, Kerekes Ferencné, Fazekas Sándor, Kerekes Sándor, Opre János, Böszörményiné, Kocsis Károlyné, Farkas Ferenc, Kelemen Ferenc, Pap József, Szabó Benjaminné, Bélteki József, Bokor János, Tamás János, özv. Pándi Sándorné, Király Ferencné, Szabó Gyula, Kovács Benjamin, Mester Sándorné, ifj. Nagy János, Szabó Ferenc, Jeges Imre, Kerekes József, Erdei Jánosné, Bokor Sándor, Berényi Andrásné, Székely Lajos, Szueku János, Nagy János, id. Szabó Sándor, Szörnyesi István, Kócs Istvánné, Berényi István, Darsi Imre, Darsi György, Lirék József, Közzei Gyula, Nemes Sándor, Kis Jánosné, K. Lajos, Ujhelyi János, Kovács Imre, Kovácsné, Pales Gabiné, N. N., N. N., N. N.

740

146

Összesen: 277.112

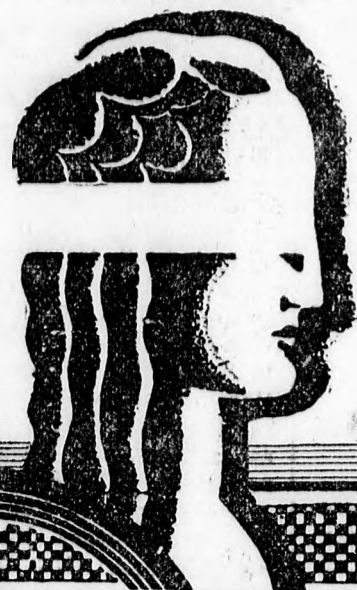
Szolgáltatás gyógszertárak Nagyváradon:

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógszertárak tartanak szolgálatot:

„Szent Antal” Bv. Reg. Ferdinand. Tel. 13-55.
 „Kigyó”, Piata Regina Maria. Tel. 29-63.
 „Csillag”, Str. N. Iorga 1. Telefon 25-51.
 „Aranykereszt”, Piata Unirii (Zsigmondovits és Barla). Telefon 28-52.
 „Diana”, Str. Astra No. 18. Telefon 32-57.

Hétfőn a következő gyógszertárak tartanak szolgálatot:

Madonna, Str. Sztaroveszky No. 1. (Dr. Medvigi). Telefon 30-20.
 Fehér Kereszt, Boulevardul Regele Ferdinand No. 2. (Pacala)
 Cleopatra, Str. Avram Jancu 2. telefon 15-15.
 Szent Ferenc, Str. Cuza Voda No. 24. Telefon 17-47. (Csanda)
 Szent László, Piata Bisericej No. 1. Velencei Templomútr. (Hegedüs.)

FIGYELEM!

NÉGY HÓNAP ALATT
322.000.000 LEI!
KERÜL SZÉTSZTÁSRA

Tekintse meg ezt a tervet:

LOTERIA DE STAT PE CLASE PLANUL DE TRAGERE
CONEXATĂ CU LOTERIA UNIUNII FUNDATIILOR CULTURALE REGALE

LOTERIA 20-a • 15 IULIE — 15 OCTOMBRIE 1939 • (SISTEM MIXT)

Emisiunea: 200.000 lozuri in 2 serii a câte 100.000 numere și 4 clase. Fiecare sferă de loz matcă este dublat pentru fiecare clasă de un loz anexă cu tragere separată.

Câștiguri: 75.872 divizibile } in valoare totală de **Lei 322.000.000** } Câștigurile se plătesc jucătorilor fără nici o reținere de impozite.
95.198 indivizibile }

CLASA INTAIA cu tragerea la 15 Iulie 1939				CLASA TREIA cu tragerea la 15 Septembrie 1939				
Loteria pe clase (câștig divizibil)		Loteria Anexă (câștig indivizibil)		Loteria pe clase (câștig divizibil)		Loteria Anexă (câștig indivizibil)		
Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei	
6	1.000.000	6.000.000	6	1.000.000	6.000.000	2	1.000.000	2.000.000
10	200.000	2.000.000	10	100.000	1.000.000	10	100.000	1.000.000
40	100.000	4.000.000	20	100.000	2.000.000	200	20.000	4.000.000
80	40.000	3.200.000	200	10.000	2.000.000	400	8.000	2.400.000
10000	800	8.000.000	8000	200	1.600.000	10000	800	8.000.000
10136		8226		10612		11311		

Valoarea totală a câștigurilor Cl. I-a Lei 34.800.000

CLASA DOUA cu tragerea la 15 August 1939				CLASA PATRA cu tragerea la 15 Octombrie 1939					
Loteria pe clase (câștig divizibil)		Loteria Anexă (câștig indivizibil)		Loteria pe clase (câștig divizibil)		Loteria Anexă (câștig indivizibil)			
Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei	Câștiguri a Lei	Total Lei		
2	1.000.000	2.000.000	1	1.000.000	1.000.000	10	1.000.000	10.000.000	
10	100.000	1.000.000	10	100.000	1.000.000	40	100.000	4.000.000	
200	20.000	4.000.000	100	10.000	1.000.000	20	400.000	8.000.000	
400	6.000	2.400.000	3200	1.000	3.200.000	80	100.000	8.000.000	
10000	800	8.000.000	8000	200	1.600.000	400	40.000	16.000.000	
10612		11311		4000	6.000	24.000.000	64000	200	12.800.000
				40000	3.200	128.000.000	44512		64350

Valoarea totală a câștigurilor Cl. II-a Lei 25.200.000

Valoarea totală a câștigurilor Cl. III-a Lei 25.200.000

Valoarea totală a câștigurilor Cl. IV-a Lei 236.800.000

PREȚUL LOZULUI inclusiv ANEXA:	4/4	3/4	2/4	1/4
Pentru toate 4 clasele Lei	3.200	2.400	1.600	800
Pentru fiecare clasă Lei	800	600	400	200

Jucătorii ce intră în joc la o clasă intermediară, vor putea beneficia de facilități de plată autorizate de Regie prin afișaj special în fiecare Colectură.

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉK UJ TERVE LÉNYEGESEN NAGYITJA A NYERÉSI LEHETŐSÉGEKET
Ne halassa el ezt az alkalmat, hogy 200 leivel milliókat nyerhessen.
Az ÁLLAMI SORSJÁTÉK sorsjegye a siker kulcsa.
Egész sorsjegy 800 Lei — Negyed sorsjegy 200 Lei

Arcáhirodetek

Lakás

szavanként 3 lei

Csendes utcában,

esetleg a Bunyitay-liget környékén, szerény fiatalember különbejáratú butorozott szobát keres július 1-re. Cim a kiadóban.

Egyszobás,

konyhás lakás és egy üzlethelyiség eisejére kiadó. Nagyvárád, Str. Decabal 10. szám.

Kétszobás,
újjonnan festett és mázolt utcai lakás azonnali kiadó. Vajna, N-Várád, Holban-u. 22.

Kétszobás
nyaralót pótló kerti lakás, fürdőszobával, azonnal vagy augusztusra kiadó. Nagyvárád, Giordaș-utca 46.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Ugyesen

dolgozó kezűnyokat felvesz Nagy Rózsi divatszalon, Nagyvárád, Str. Ciorogariu 21.

Szijgyártó

segédet keresek. Nagyvárád, Str. Alexandri 53. sz.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Eladó
fűszerüzletberendezés. Nagyvárád, Cal. Victoriei 43.

FÉNYKÉPEZŐGÉP,

Zeiss Ikon filmes, 41/2x6 c-mes modern típus, jókarban, olcsón eladó. Nagyvárád, Str. Andrei Mureșan Nr. 18.

Eladó

2 db motorkerékpár, autogén hegesztő és vágókészülék. Nagyvárád, Str. Barieri 18. sz. Társy.

Befözni való

kajszin barack, főről szedve, 1 kg 12 lei. Nagyvárád, Tache Ionescu-utca 24.

Eladó

esiga vaslepcső, 30 fokos. Nagyvárád, Cziller-áruház

A Paster-u. 32. számú

Des Escheroules-féle szőlő és ház parcellákra felosztva eladó. Feltételek megtudhatók: Uferbach Ervin zárgondnoknál, Nagyvárád, Moldova-utca 17. melletti, Moise Neș új utca 12. szám és Kóta Lajosnál, Moldova-utca 101. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Harisnya-

szemeszedést és bármily nemű harisnyajávitást olcsón vállalok. Nagyvárád, Str. Ion Ghica No. 13.

MAKLÁRY GYULA

asztalosnál, a kir. törvényszék, járásbírószék és több főiskola szállítójánál, üzletberendezés eladó. Nagyvárád, Szároveczky-u. 17.

Allást keces

szavanként 1 lei

Középkoru

magyar urasszony, ki amellet, hogy a háztartás vezetéséhez ért, nagyon szépen varr is, elhelyezkedést keres mint házvezetőnő vagy anyahelyettes. Cim a kiadóban.

LEGUJABB

Hitler nagy beszédet mond Berlinben

Chamberlain vasárnapra halasztotta a szombatra tervezett beszédét

Bremából jelentik: Az itteni kikötőben vasárnap bocsájtanak a vízre egy új német esatahajót. Általános vélemény szerint Hitler kancellár ebből az alkalmából nagy beszédet mond és foglalkozni fog a külpolitikai kérdé-

sekkel, a danzigi eseményekkel is.

Londonból jelentik: Ujabb értesülés szerint Chamberlain angol miniszterelnök vasárnap mondja el nagy érdeklődéssel várt beszédét.

A berlini angol nagykövet Londonba érkezett

Az angol kormány Hitler személyéhez szóló üzenetet küld Berlinbe. — Ujabb hírek szerint Danzig város szenátusa államcsiny útján kimondja a német birodalomhoz való csatlakozást

Londonból jelentik: A varsói angol nagykövet után Londonba érkezett Henderson berlini angol nagykövet és a bucuresti angol követ is. A *Daily Express* azt írja, hogy Henderson különös megbízatással fog visszatérni Berlinbe. Magával viszi majd az angol kormány külön üzenetét, melyet egyenesen Hitler kancellárnak küldenek. A *News Chronicle* szerint a varsói angol nagykövet a lengyel kormánykörök aggodalmáról hozott hírt, hogy Varsóban az angol szavatosság működésbe lépésének a bizonytalanságától tartanak. A nagykövet azonban most az angol kormány biztosító ígéretét viszi Vrsóba, hogy Anglia katonai kötelezettsége minden tanácskozás nélkül, önműködően életbelép, ha Lengyelország ellen háborus uszítás történik.

Londonból jelentik: A *Daily Mail* és a *Daily Herald* szombat déli kiadásai Danzigból újabb tudósításokat közölnek feltűnő beállítással. Ezek szerint pénteken este az a hír terjedt el Danzigban, hogy a városállam szenátusában a nemzeti szocialisták mihamarabb kimondják a csatlakozást a német birodalomhoz. A várható eseményekre való tekintettel az angol miniszterek vasárnap is Londonban maradnak, nem utaznak el hétvégi kirándulásra. Chamberlain és Halifax állandó tanácskozást folytat egymással.

Az angol lapok tudósításai elmondják,

hogy a danzigi szenátus a német birodalom híveiből áll teljes számban s így a birodalomhoz való csatlakozás kimondása semmi nehézségbe nem kerül. Németország ez államesiny által akarja kikényszeríteni Lengyelországtól,

Strand-villamos induló mellé

(Reg. Ferdinand - Parcul Traian sarok)

költöztem át

hogy vevőim kívánságának eleget tegyek

HANS GIERLING

órás és ékszerész

hogy támadást kezdjen Danzig ellen. Ebben az esetben német felfogás szerint Anglia és Franciaország nem avatkozhatnak be Danzig ellenállásába, hanem rá kell beszélniök Lengyelországot, hogy úgy tekintse az eseményeket, mint befejezett tényeket.

A *Daily Mail* jelentéséhez hozzáfűzi, hogy a danzigi csatlakozásra a közeli napokban, vagy legkésőbb július 20-ig sor kerül.

A temesi széktartóság elutasította nyelvvizsgán elbukott tisztviselők visszahelyezési kérését

Déva. Saját tud. Megirtuk annak idején, hogy mintegy tíz tisztviselő, akiket a nyelvvizsgán elért elégtelen eredmény miatt bocsátottak el állásukból, közös kérvénnyel fordultak a temesi királyi helytartóhoz. Ebben a kérvényben leírják, hogy a vizsga alkalmával is — ha nem is tökéletesen —, de tudtak románul, azóta még tökéletesítették nyelvtudásukat, elhelyezkedést azóta sem kaptak, így kérik, hogy állásukba helyezték visszazárják őket.

A tíz dévai volt állami tisztviselő azért találta alkalmasnak az időpontot erre a kérésre, mert ezenkívül mindegyik pert is indított az állam ellen s ezek a perek különféle fázisokban voltak s azt remélték, hogy pereskedésüket a helytartóság intézkedése után, abbahagyhatják, mivel a politikai előjelekből azt hitték, hogy kérésüknek eredménye lesz.

A nemrégben leérkezett helytartósági leirat, a személyi ügyosztálytól azonban a következő elutasító végzés érkezett:

Tisztelettel értesítjük, hogy annak a kérésének, amelyben állásába való visszahelyezését kérte, nem tehetünk eleget, mivel, ahogy az igazságügyminiszter 23936/1939. számú értesítésével közli, a nyelvvizsga kelő eredménye hiányában bocsátottak el a szolgálatból, emiatt azért tartottak, mert a kisebbségi tisztviselők egyrésze a nyelvvizsga megtartásáig sem sajátította el kellően a román nyelvet.

A tisztviselő kérésének egyik sarkalatos pontja éppen az volt, hogy most már kifogástalan módon bírják a román nyelvet, erre azonban bővebben a helytartóság nem tért ki.

Mivel így ez a próbálkozás sem ért el sikert, a perek tovább folynak. Van, aki már elvesztette véglegesen, van, aki még remél, hiszen ez az ügy olyan egyéni, hogy a per sommás kimeneteléről nem lehet beszélni. Mindenesetre azok, akiknek a pere még a Semmitfészék előtt van, remélnék, mert arra minden okuk meg is van.

Meghalt Kocsán János a volt Magyar Párt biharmegyei tagozatának egykori elnöke

Budapestről jelentik: A Stefánia-szanatóriumban szombaton reggel 68 éves korában agyérelmeszesedésben elhunyt Kocsán János nyugalmazott táblabíró, a volt Magyar Párt egykori biharmegyei elnöke. Kocsán János széleskörű közéleti munkásságot fejtett ki, Nagyváradon a Magyar Párt megalakulásától kezdve 1928-ig elnöki minőségében vezette az ügyeket. Három ízben volt a román parlament szenátora. Tíz évvel ezelőtt repatriált Magyarországra és azóta csendes visszavonultságban élt Budapesten. A halál híre Nagyváradon és megyeszerte nagy részvétet keltett. Halálát felesége, született Beliczay Irén gyászolja. Temetése hétfőn délután fél 5 órakor lesz Rákoskeresztyúron.

Nagy tűz pusztított a szatmári Edelman gyárban

Szatmár. Saját tud. Pénteken este 7 óra tájban tűz ütött ki az Edelman-olajgyárban. A tűzoltók nyomban kivonultak és hozzáálltak az oltáshoz, a tűzoltószerszámok és szivattyúk azonban több ízben felmondták a szolgálatot s ez nagyban hátráltatta az oltási munkálatokat. Végül is két órai megfeszített munka után sikerült a tüzet elfojtani. A tűz keletkezésének okát mindeztideig nem sikerült megállapítani. A kár meghaladja a kétszázezer leit. Elégett egy tizenkét méter magas, fából épült úgynevezett desztillációs torony, két kazán, az épület tetőzete és számos gép. Az olajárut sikerült megmenteni.

Szegény gyermekek nyara

Alig néhány napja ért véget a fáradalmas iskolai év, megnyíltak az iskolák, internátusok kapui és boldog gyermekek, kicsi és nagy diákok egy esztendő jól végzett munkájának tudatában édesrepedő örömmel repülnek édesanyjuk, édesapjuk keblére. Boldogok a gyermekek, hiszen most két hosszú hónapra keresztül ismét övök a falu, övök a hegy, a völgy, nekik muzsikál a pacsirta és számukra ontja kristályhobbjait a csobogó forrás... Igen, boldogok azok a gyermekek, akiknek csakugyan van most kihez menni, akiket csakugyan könnyes örömmel vár a rég nem látott édesanya és édesapa, vagy naggyanyó. Milyen jó is ezeknek a boldog gyermekeknek, Milyen igazán szívből tudnak örülni a nyárnak!

De vannak szegények is s apátlan, anyátlan árvák, akiket nem várt az iskola kitáruló kapujában sem örvendező édesanyja, sem boldog édesapa, akiknek ez a nap talán újabb keservet jelent, hiszen látják, mert látniok kell mosolygó, boldog társaikat... Pedig kicsi szívükre ráférne egy kis jó szó, vigasztalás, hálvány arcukra reáférne a vidéki egészség pirossága, de ugyan kihez, hova menjenek? Az ő vakációjuk itt telik el a szürke falak között, éppennyug, mint a hosszú iskolai év szürke, fáradságos napjai. A nagyváradi Katolikus Karitászs ts több ilyen 10—14 éves árva és szegény fiúcskát gondoz. Arra kéri a Karitászs vezetősége a jószívű embereket, hogy hívjanak meg a gyermekek közül egyet-kettőt néhány napos, vagy néhány hetes nyaralásra. Talán kisebb gyermekükre vigyáznának, pajtásai lennének az unatkozó kis fiúknak, vagy segítenének a műhelyben, a ház körül is. A jó Isten nem hagyja áldása nélkül azt a családot, amely néhány napsugaras, boldog napot adna a szegény gyermeknek, hiszen „Aki egyet befogad közületek, az engemet fogad be”, mondotta az Ur Jézus is. Hisszük, hogy ez a felhívás nem marad visszhang és eredmény nélkül s lesznek, akik örömteli, boldog nyarat fognak szerezni, néhány szegény, elhagyott, vagy árva gyermeknek!